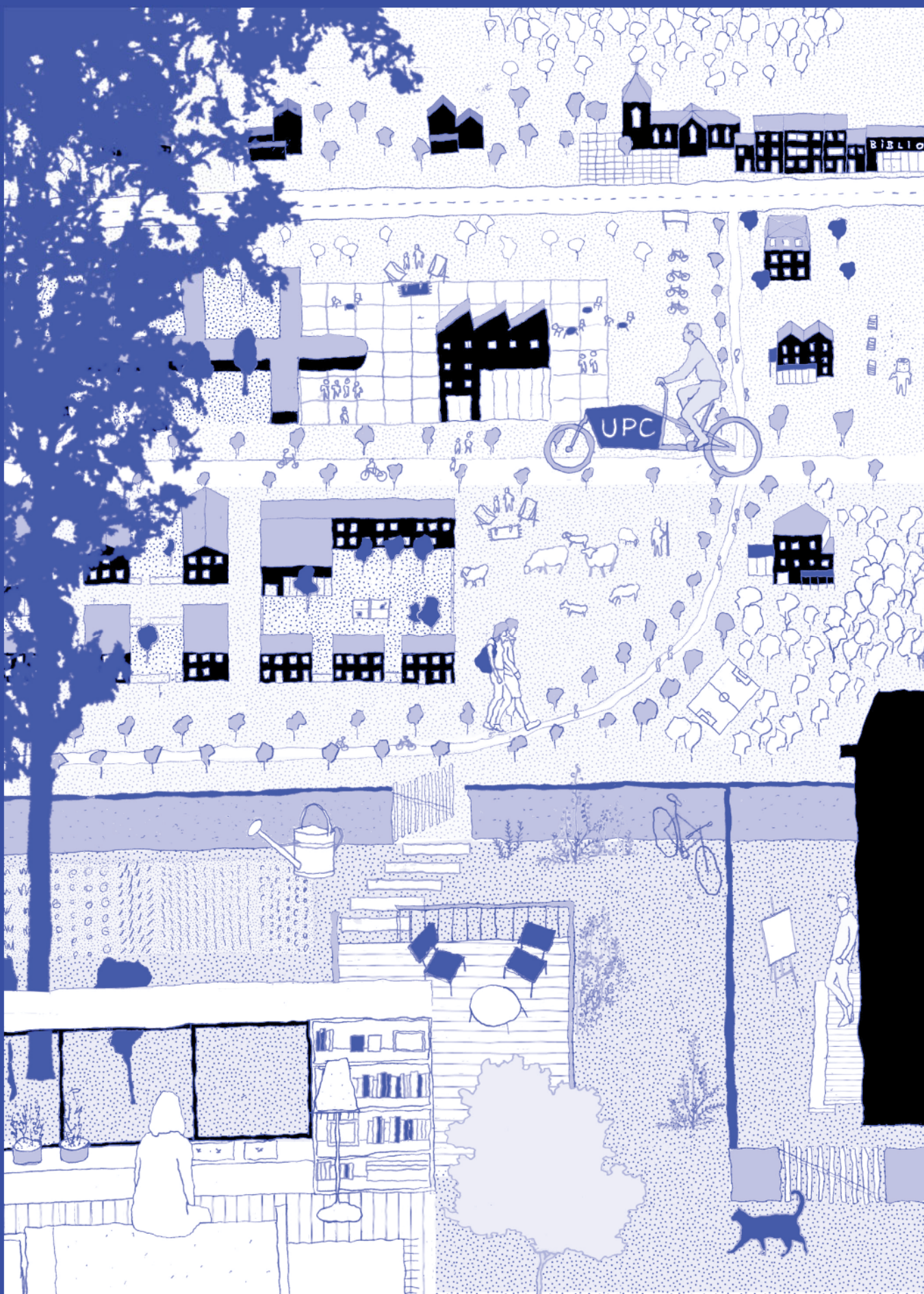

Z.orgsite UPC Kortenberg

Van zorgcampus naar parkdistrict

Parkdistrict Kortenberg is een masterplanvisie die de huidige campus omvormt tot een Z.orgsite voor de 21ste eeuw. Het is een landschapspark, zorgpark, woonpark, buurtpark, een klimaatbufferpark en onderzoekspark. Als een volwaardig district schrijft het zich in in de context van Kortenberg, de universitaire wereld en de zorggemeenschap. Het is geen researchpark of ziekenhuiscampus, maar een parkdistrict.

Het open landschap is het uithangbord dat karakter geeft aan de site. In het parkdistrict is er plaats voor diverse functies: allerlei vormen van wonen, het academisch onderzoek en de bijhorende manieren om aan kennisuitwisseling te doen, het ontmoeten van bewoners, familie of burens én uiteraard de psychiatrische zorgverlening in al haar gedaantes. Een district is deel van een groter geheel (Kortenberg, KU Leuven én de psychiatrische zorg) maar heeft een autonoom karakter. Het is ook een eigen wereld met een duidelijke identiteit die (deels) zichzelf aanstuurt en regelt. Er is vooral ook plaats. Plaats om tijd te maken, om te experimenteren, om door te groeien, om te pauzeren, om te verdiepen, om klimaatkansen te ontwikkelen...

1. Ontwerpuitdagingen in de zorg

Bouwen aan een zorglandschap brengt ons op het bijzondere ontwerpvragestuk van de ruimtelijke ordening van de ziekenhuiscampus. In het licht van vermaatschappelijking gaat veel aandacht naar de grens tussen het psychiatrische centrum en de omliggende wereld. We spreken dan over psychiatrische verzorgingstehuizen, inloophuizen, mobiele teams en stoeltjes. Ook zijn er initiatieven die zoeken naar ontheemding en met de patiënt wegtrekken uit het psychiatrische centrum. Er is minstens evenveel nood aan omgekeerde vermaatschappelijking die de ééndimensionale ruimte van het instituut doorbreekt. In het psychiatrisch centrum staat alles in het teken van de relatie tussen zorgvrager en zorgdrager en slaat separatie gemakkelijk om in segregatie. De introductie van andere activiteiten (sport, spel, dierenweiden, moestuinen, kunst, ...) is drempelverlagend én biedt bovendien een gedifferentieerd landschap waarbinnen het mogelijk is om zelfregie geleidelijk te herstellen.

Vragen over de institutionele context

Het herdenken van de campus UPC in Kortenbergh is een buitengewone kans. Die vraag is tezelfdertijd groot en klein. Hoe herdenk je een groot instituut dat concrete begeleiding, kennisdeling en onderzoek rond psychiatrische zorg organiseert? Hoe pas je zo een project in in een relatief kleine dorpskern? Welke plek neem je als mens in in zo een operatie?

De patiënt centraal

In de ontwikkeling van een ruimtelijke visie laten we ons leiden door de herstellvisie, ingeschreven als derde functie binnen Artikel 107 van de Ziekenhuiswet. De architectuur van het psychiatrische ziekenhuis is vanouds gericht op een controlegerichte gezondheidszorg. De huidige campus in Kortenbergh is daar een goed voorbeeld van. De toekomst van de geestelijke gezondheidszorg ligt in een ontwikkelingsgerichte structuur. Een patiënt heeft op bepaalde momenten nood aan separatie, rust en veilige structuur. Het neemt niet weg dat dezelfde architectuur ook plaats moet bieden om de zelfregie geleidelijk terug te geven aan de patiënt. In het geval van campus Kortenbergh ligt een uitdaging om de abrupte breuk tussen kliniek en dorpsomgeving te verzachten.

Evengoed de zorgverlener centraal

Het spreekt voor zich dat de patiënt centraal staat in de uitbouw van een ontwikkelingsgerichte architectuur. Even belangrijk en centraal is echter de zorgverlener. In een beheersgerichte architectuur wordt het personeel vaak voor binaire keuzes gesteld: naar de normale kamer of naar de afzonderingskamer, een gesloten opname of een open opname, etc. Een ontwikkelingsgerichte structuur stelt het verpleegkundig en paramedisch personeel in staat om zorg op maat te verlenen. Hiervoor is een gevarieerde ruimtelijke setting, zowel binnen de afdeling als in de toegankelijkheid en veiligheid van de groene buitenruimte noodzakelijk.

Netwerk faciliteren

De herstellvisie introduceert nieuwe rollen in het ziekenhuis. Gebruikelijk is de ziekenhuisarchitectuur eenzijdig gericht op de verhouding zorgverlener-zorgnemer. Buitenstaanders kregen hoogstens de functie van bezoeker. In de geestelijke gezondheidszorg van de toekomst speelt ook het netwerk van de patiënt een belangrijke rol (familie, vrienden, burens, huisarts, ...). Deze personen nemen een deeltje van de zorg voor een patiënt op, al is het maar in de lijfelijke aanwezigheid en morele steun. Tegelijk vragen deze personen ook zelf ondersteuning en begeleiding. In het ziekenhuis van de toekomst moet het netwerk, vrijwilligers en niet-klinisch personeel een plaats krijgen, voorbij de traditionele functie van bezoeker.

Art. 107 als ontwerpuitdaging

In de visie die uitgewerkt wordt, vertrekken we vanuit een aantal ontwerpuitdagingen die zich aandienen binnen Artikel 107.

Diversificatie woonvormen (vijfde functie)

De geestelijke gezondheidszorg van de toekomst vraagt de uitbouw van diverse architecturale typologieën én het benutten van de waarde van het groene landschap. Er is geen one-size-fits-all architectuur voor geestelijke gezondheidszorg. Tegelijk is het utopisch te denken dat voor elk ziektebeeld één gepaste typologie zou kunnen bedacht worden. De diverse typologieën van het bouwkundig arsenaal en landschap moet ruimte scheppen voor experimentele dienstverlening. Een goed ontworpen buitenruimte die allerlei kwaliteiten biedt aan de zorgverlening, de woonkwaliteit, klimaat en recreatie.

Intensificatie van zorg (vierde functie)

Een gevolg van de vermaatschappelijking van de geestelijke gezondheidszorg (mobiele team, CGG's, PVT's, ...) is het toespitsen van het residentiële programma op acute, intensieve en beveiligde zorg. De intensieve residentiële behandelunits (HIC's, ID's of forensische HIC's) vormen een nieuw bouwprogramma in de psychiatrie voor zover ze een trendbreuk vormen met de traditionele ziekenhuisbouw. De uitdaging is om binnen het beveiligde programma ruimte te scheppen voor kleinschaligheid, gastvrijheid, spel, behoud van netwerk en toegang tot groene buitenruimte.

zorgcircuits- en netwerken (tweede functie)

De uitbouw van mobiele teams die zorg aanbieden in de thuissituatie heeft een neerslag op het psychiatrische centrum. De traditionele campus vormt de basis van zorgnetwerken. Het is de plaats waar mobiele teams elke dag erop uit trekken, waar patiënten te rade kunnen voor consultatie of postkuur, plaats voor dagbehandeling, ondersteuning voor familie en netwerk. Met het oog op deze open functie voor patiënten en familie moet de drempel van het psychiatrisch centrum omlaag. In de visie die uitgewerkt wordt, vormt het 'Sint Jozefplein' een gastvrij onthaal.

Een les van Charles & Maggie Jencks

Of een omgeving helend kan zijn voor patiënten, is moeilijk te meten, zei historicus Charles Jencks. Hij reageerde op de aanmatigende idee van 'healing environments', waarbij ziekenhuisarchitectuur een helende macht toegeschreven wordt. Wat Jencks wel proefondervindelijk vast stelde was: de architectuur zorgde ervoor dat personeel zich goed voelt. En als personeel zich goed voelt, verlenen zij betere zorgen aan de patiënt.

Huiselijkheid vs vertrouwdeheid

Zorgarchitectuur wil er minder als een kliniek uitzien, maar dat hoeft niet meteen een extreme huiselijkheid te betekenen. We geloven in een vormelijke vertrouwdeheid en herkenbaarheid van de architectuur, die aan tijdelijke bewoners voldoende vertrouwdeheid biedt zonder de huiselijkheid van het thuisfront over te nemen.

Zorgcampus, Kruishoutem, Sergison Bates

Verbinding vs. isolement

De quakersbank voor boreling en ouder als voorbeeld van de wijze waarop architectuur en het meubilair actief aan zorg bijdragen. De verbinding tussen de zorgnemer en de zorggever krijgt vorm door het meubel.

Rocking bench, the Quakers

Zorglandschappen

Ook de buiten-context kan een actieve rol opnemen in de zorg. Het zorgen voor een landschap is ook zorgen voor mensen.

Terra Therapeutica, moestuinieren met patiënten

2. De campus laat zich lezen

Campus en dorp

We beginnen onze analyse bij de vraag hoe het centrum Kortenberg en de UPCsite zich tot elkaar verhouden. Aan de rand van het dorp, op een boogseut van het station, groeide een klooster uit tot een forse zorgcampus voor geestelijke gezondheidszorg, als satelliet van de Universiteit in Leuven. De link met de buitenwereld is een steenweg met bushalte en een groot parkeerterrein.

- groene wandeling
- erfgoedwandeling
- F3 fietssnelweg
- spoorlijn
- groenruimte
- bosruimte
- natura 2000-gebied
- bouwkundig erfgoed

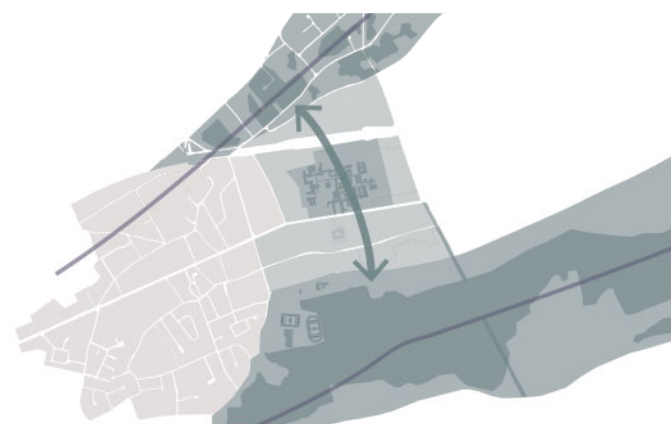
Waarom wil Z.org KU Leuven hier verder blijven opereren en hoe kan de ruimte die redenen versterken? De keuze om in Kortenberg een erg verouderde campus om te vormen met heel wat inspanning en financiële middelen is een belangrijk signaal, een engagement op de lange termijn. Er wordt - zij het wat impliciet - gekozen om de verbinding met het dorp opnieuw aan te gaan. We lezen zowel in de ambitie van de gemeente als de opdrachtgever een zoektocht om deze verbanden opnieuw in te vullen en ze ook in de ruimte uit te bouwen. De grenzen tussen campus en dorp moet drastisch

herdacht worden. Tot waar dringt de wereld door in deze campus? Is het nog wel een campus? Hoe kan de geestelijke zorg in dit dorp een plaats krijgen? Wat kan een zorgdorp precies zijn?

Doorheen ons ontwerpend onderzoek en de eerste concepten die we voor de masterplanvisie formuleren zal dit een basishouding worden: de verhouding tussen dorp, universiteit, de zorggemeenschap en de campus doen evolueren. Op verschillende niveaus gaan we op zoek naar samenwerkingen, meerwaarden en verbindingen.

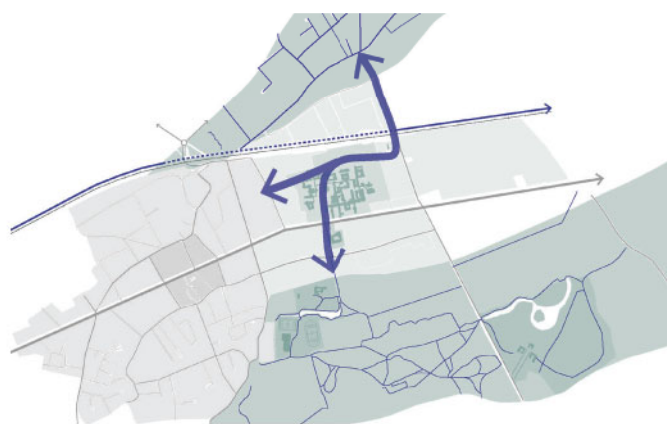
Dat past in de vermaatschappelijkingstendens en de zoektocht naar normaliteit die in de herstelgedachte vervat zit. We kijken naar de rollen die de campus kan opnemen voor de gemeente, als onderdeel van een ruimtelijke landschappelijke logica (trage wegen, groenstructuur, waterlogica...), functioneel (sportprogramma, recreatieruimte, ontmoetingsinfrastructuur...), als gebouwd patrimonium (bijzonder en gewoon wonen, aanleunwonen...), als manier om transitie aan te zwengelen (fietscultuur, deelmobiliteit, energietransities...) ...

Campus als schakel tussen valleien

Een groene schakel

De UPC site op de heuvelrug als groene schakel tussen de vallei van de Molenbeek en de vallei van de Weesbeek vervolledigt het open-ruimte netwerk en de groenbeleving in Kortenberg.

Een missing link voor trage wegen

Het heropenen van voetweg 57 en het aansluiten op andere trage routes verknoopt de site met haar omgeving. Een kwalitatief netwerk als alternatief voor de autoroutes, verbindt het station, de bushalte en de fietstunnel onder het spoor.

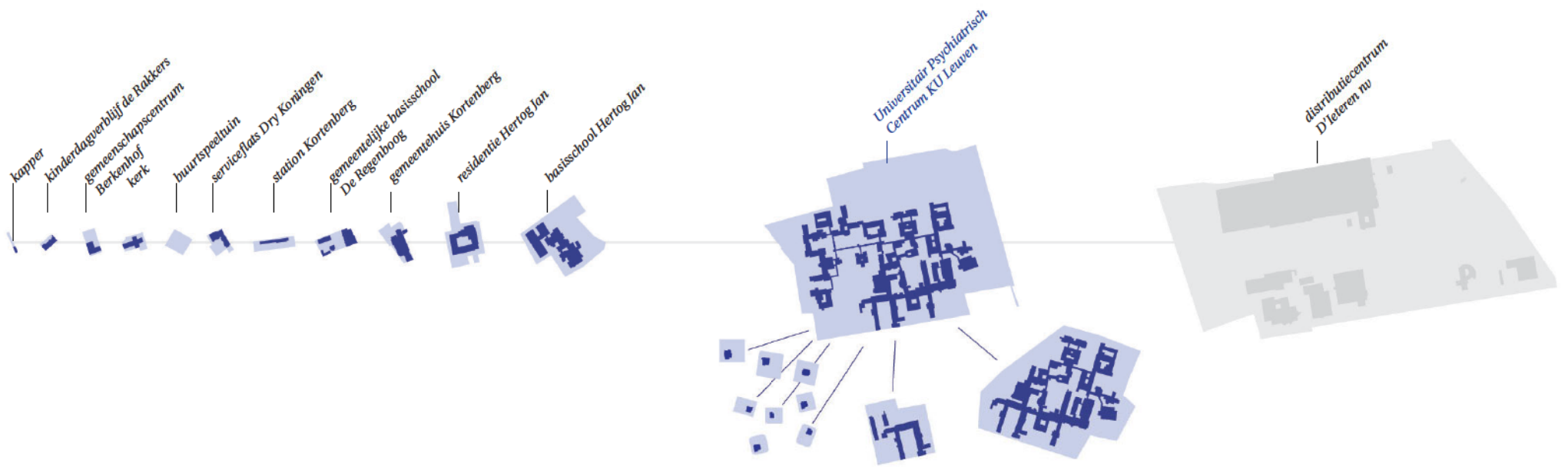

Een erfgoedwandeling door de 'lieu de villégiature'

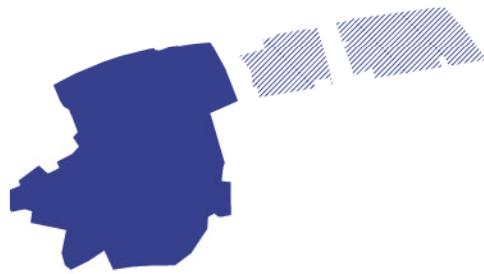
Het parkdistrict wordt deel van een erfgoedroute door Kortenberg, die de bijzondere clusters landgoederen en villa's koppelt aan de historische landschappen, het klooster en de nieuwe parken.

3. Op zoek naar een menselijke schaal

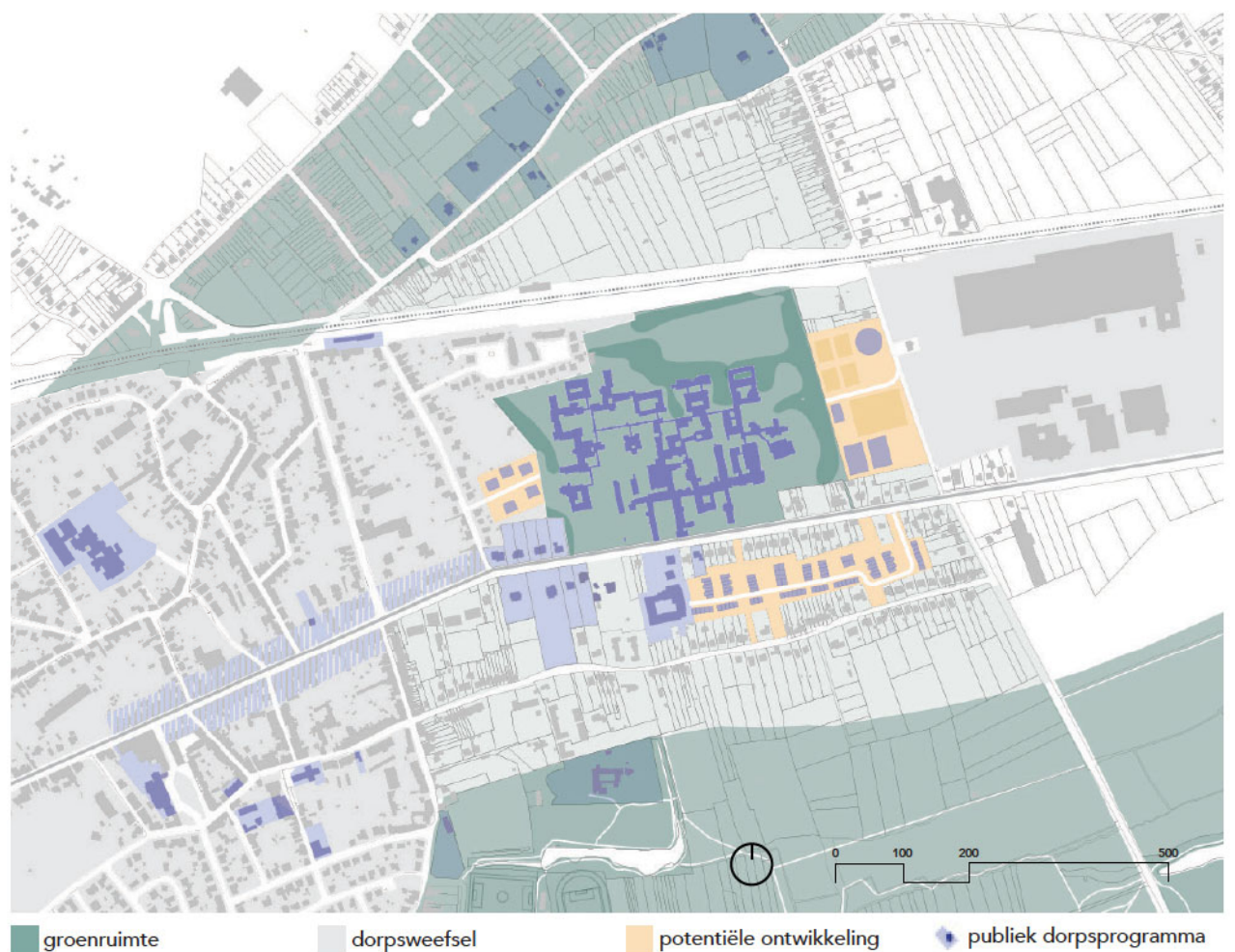
De campus van UPC is - net zoals de d'Ieterensite er naast - een soort blinde vlek in het weefsel van de gemeente. Ze zijn beide nagenoeg ondoordringbaar en focussen zich vooral op een interne logica. Nochtans zijn het belangrijke onderdelen van de eigenheid van Kortenbergs, omdat ze groot zijn, er heel wat mensen werken of verblijven, omdat het een economisch centrum is... We denken dat het verankeren van deze campus in het weefsel een algemene doelstelling moet zijn. Die verankering is een heel directe manier om de relaties met de context en de maatschappij te normaliseren. De ruimte wordt minder als uitzonderlijke plek gezien maar als een onderdeel van de kern, waar niet alleen zorg wordt aangeboden, maar je ook gewoon kan doorwandelen, wat sporten of een koffie gaan drinken. De relatie met de mensen wordt letterlijk mogelijk gemaakt. Het wordt een district van Kortenbergs.

Het huidige gebouwencomplex van de UPC campus is gegroeid als een altijd maar uitdijende binnenwereld. Vanuit een soort efficiëntie- en comfort-denken is de huidige situatie een complexe cluster van gebouwen, paviljoenen en lange gangen. Maar tegenover die functionaliteit staan er ook enkele uitdagingen: hoe kan je een helder mentaal beeld vormen van deze plek? Waarom lijken alle gangen en tuinen zo op elkaar? Kan ik de ene van de andere afdeling onderscheiden? Hoe bouw je compacte energiezuinige gebouwen? De opdrachtgever geeft aan dat er een nieuwe benadering nodig is waarbij een meer menselijke schaal voorop staat. Dat vertaalt zich op allerlei niveaus: de schaal van de gebouwen, de doorwaadbaarheid van het gebied, maar ook de herkenbaarheid, de identificering van de gebruikers met bepaalde plekken, enz.

Het erfgoed als nieuwe korrelgrootte

In onze zoektocht verdiepen we ons ook in wat Kortenbergs tot Kortenbergs maakt. Met de steenweg Leuven-Brussel en de spoorlijn als extra aandrijvers,

kon Kortenbergs centrum uitgroeien van een dorp tot een verstedelijkte kern, van plattelandsgemeente naar een villa gemeente. Dat levert een heel typische bebouwing op van eclectische villa's die zowel in hun architectuurexpressie als in hun relatie tot de tuinen en domeinen voordelen bieden om ook met hedendaagse opgaven om te gaan. Het zijn huizen die beduidend groter zijn dan de klassieke eensgezinsvilla's die we in Vlaanderen in de jaren 70 tot 2000 zagen woekeren. We zien heel wat potentieel in de villa en landgoed bebouwingstypes om een antwoord te bieden op verdichting die past bij deze kern. Zulk erfgoed kan leiden tot een hedendaagse benadering van compacte verdichting, die zowel terug als vooruit kijkt.

De campus als motor voor stedenbouwkundige ontwikkeling

We willen met het masterplan inspelen op de andere ontwikkelingen in het gebied. Zo kunnen de diverse projecten als het sportpark aan de Noodbosweg, de inbreiding aan residentie Hertog Jan en op het binnengebied aan de Hertog Jan II laan samen met de campusvernieuwing een enorme stap voorwaarts betekenen. De projecten kunnen samen een grote stap voorwaarts zetten in de richting van een innovatief en kwalitatief Kortenbergs-district, waar compact wonen, bijzondere voorzieningen, genereuze landschappen en zachte mobiliteit op een evidente wijze hand in hand gaan.

Sea Ranch, California, Charles Moore
De detaillering van een diep raamkozijn is een uitnodiging om de mens te verbinden met de schaal van het gebouw en het uitzicht.

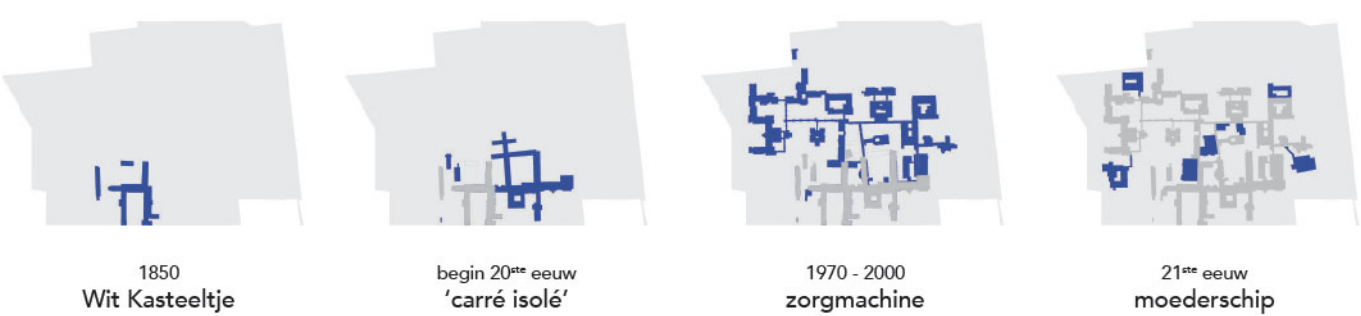
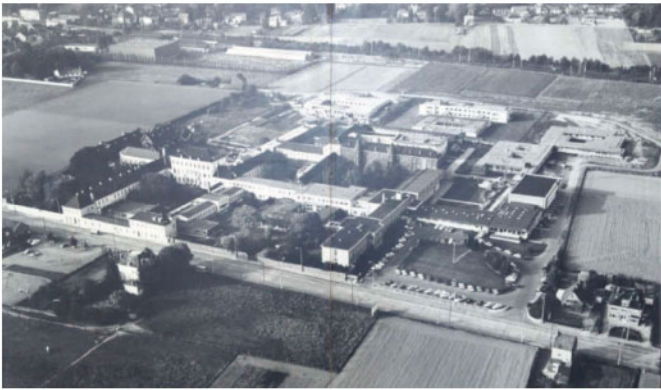

Huis Perrekes, Geel, NU architectuur atelier
De centrale positie van alledaagse handelingen zoals samen voedsel bereiden, plaatst de menselijke beleving in het midden van de dagactiviteiten.

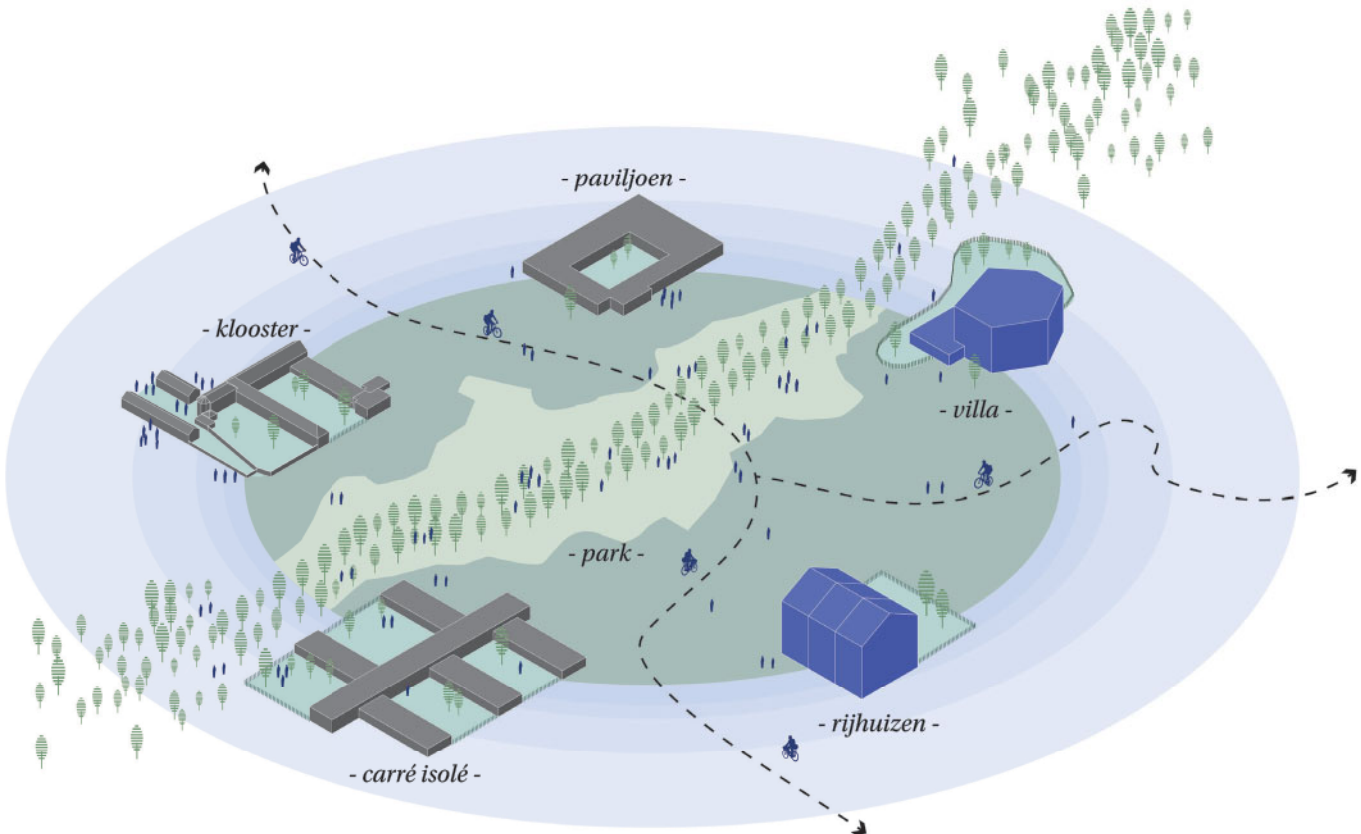

Woonproject Hogeweg, Gent, Architectenbureau Bart Dehaene
In de vertrouwde van je eigen voordeur is er plaats voor vanzelfsprekend ontmoeten.

4. Bouwen aan een geschiedenis

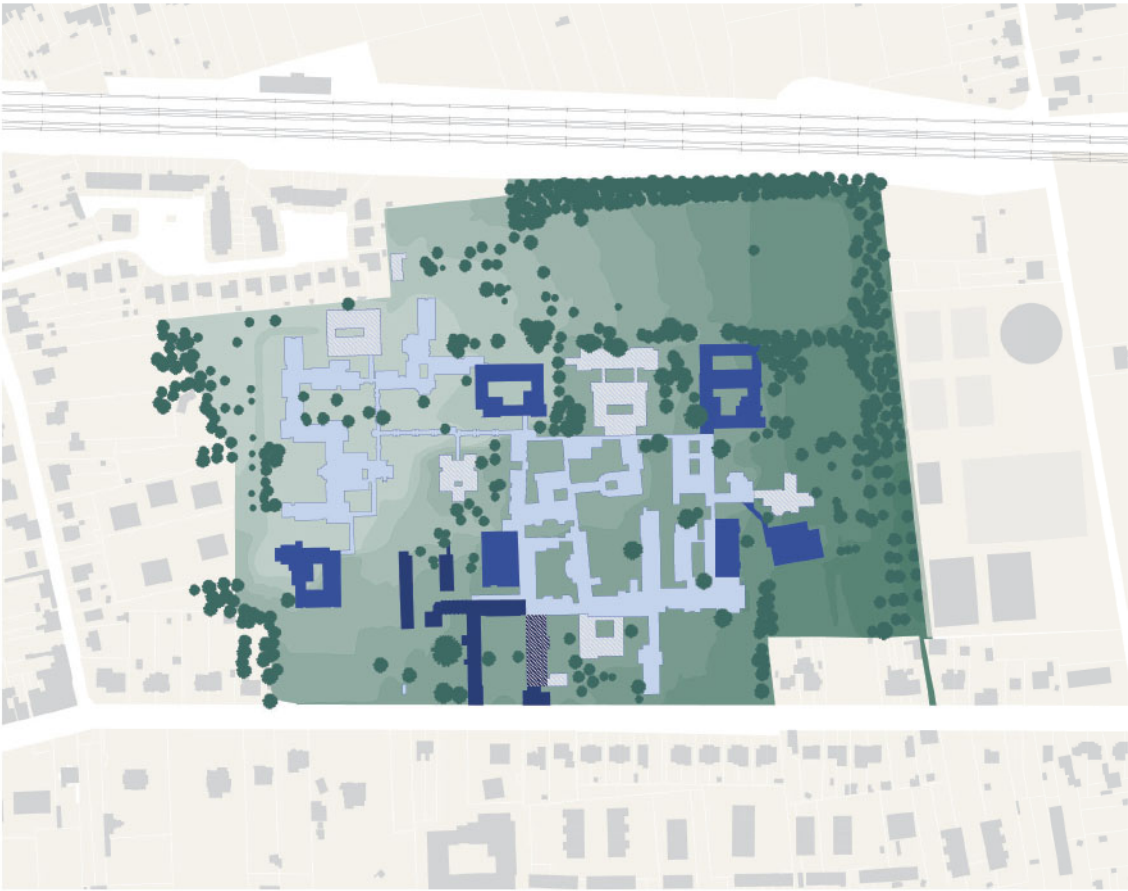

De UPC site kent een lange geschiedenis, waar doorheen de tijd allerlei verschillende benaderingen van de zorgverlening ook tot andere ruimtelijke modellen leidde. Die geschiedenis hoeven we niet uit te wissen, we kunnen er delen van meenemen en willen vooral aangeven dat we enkele nieuwe hoofdstukken gaan schrijven aan dat ruimtelijk verhaal. Het klooster dat als 'Wit Kasteeltje' de kern vormt is een compositie van volumes en tuinen die als een soort autonome site in een landbouwlandschap werd gebouwd. Daarna volgt de 'Carré Isolé' benadering die het instituut doet groeien met lange gebouw-vleugels en ommuurde tuinen. Nog later in de tweede helft van de 20ste eeuw overheerst de paviljoenen logica met eigen binnentuinen. Het gebouwencomplex krijgt een lang gangenstelsel om alles te verbinden waardoor ook de tussenruimtes omsloten binnentuinen worden. Die horizontale tendens stoot nu op haar grenzen, altijd maar verder horizontaal uitbreiden is niet alleen slecht voor de compactheid, het levert ook heel wat wandelkilometers op en werkt als een doolhof. Daarom willen we kijken naar de campus en haar diverse bouwconcepten als een geschiedenis waar we de beste onderdelen van behouden en vernieuwen, maar vooral ook enkele nieuwe types aan toevoegen. Die types zijn gelinkt aan de nieuwe inzichten die de geestelijke gezondheidszorg aanbiedt. Zo kijken we naar de rijwoning en de villa, twee types die zowel vertrouwd als vernieuwend zijn.

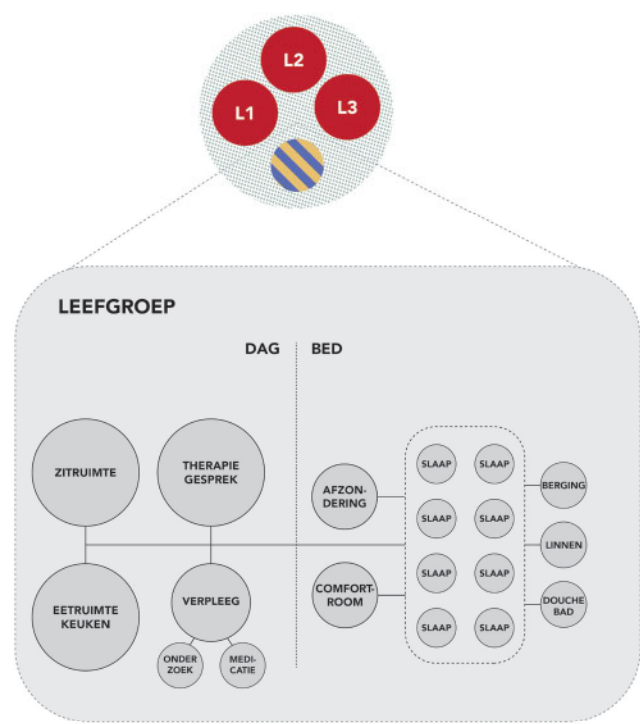

De kracht van het bestaande

We staan ook even stil bij de waarde van bestaande elementen op de site. Gebouwen oprichten heeft een enorme kost, zowel financieel, als wat materiaalgebruik en CO2-uitstoot betreft. Het potentieel van deze gebouwde context goed inschatten is ook onderdeel van een duurzaamheidsbenadering. Bovendien is de transformatie van deze campus een werk van lange adem, want de operationele werking moet gegarandeerd worden. We zullen hoe dan ook lange tijd zowel nieuwe als oude gebouwen meenemen in de mix. Daarom inventariseren we (voorlopig) waardevolle gebouwen op basis van criteria als: erfgoedwaarde, goede structuur, makkelijk aanpasbaar, recent voltooid... Door het reliëf goed te lezen en het huidige bomenbestand in kaart te brengen zetten we de basis uit van een duurzame transformatie. Duurzaamheid begint immers hier met low-tech: het reliëf inzetten als onderdeel van een waterbeheer met buffers, infiltratieplekken en herbruikoplossingen helpt; de klimaatvoordelen oogsten van een fors bomenbestand dat aantakt op het groter groennetwerk. Zo kan je de afhankelijkheid van complexe technologieën verminderen.

5. Programmastrategie

Een ideale afdeling

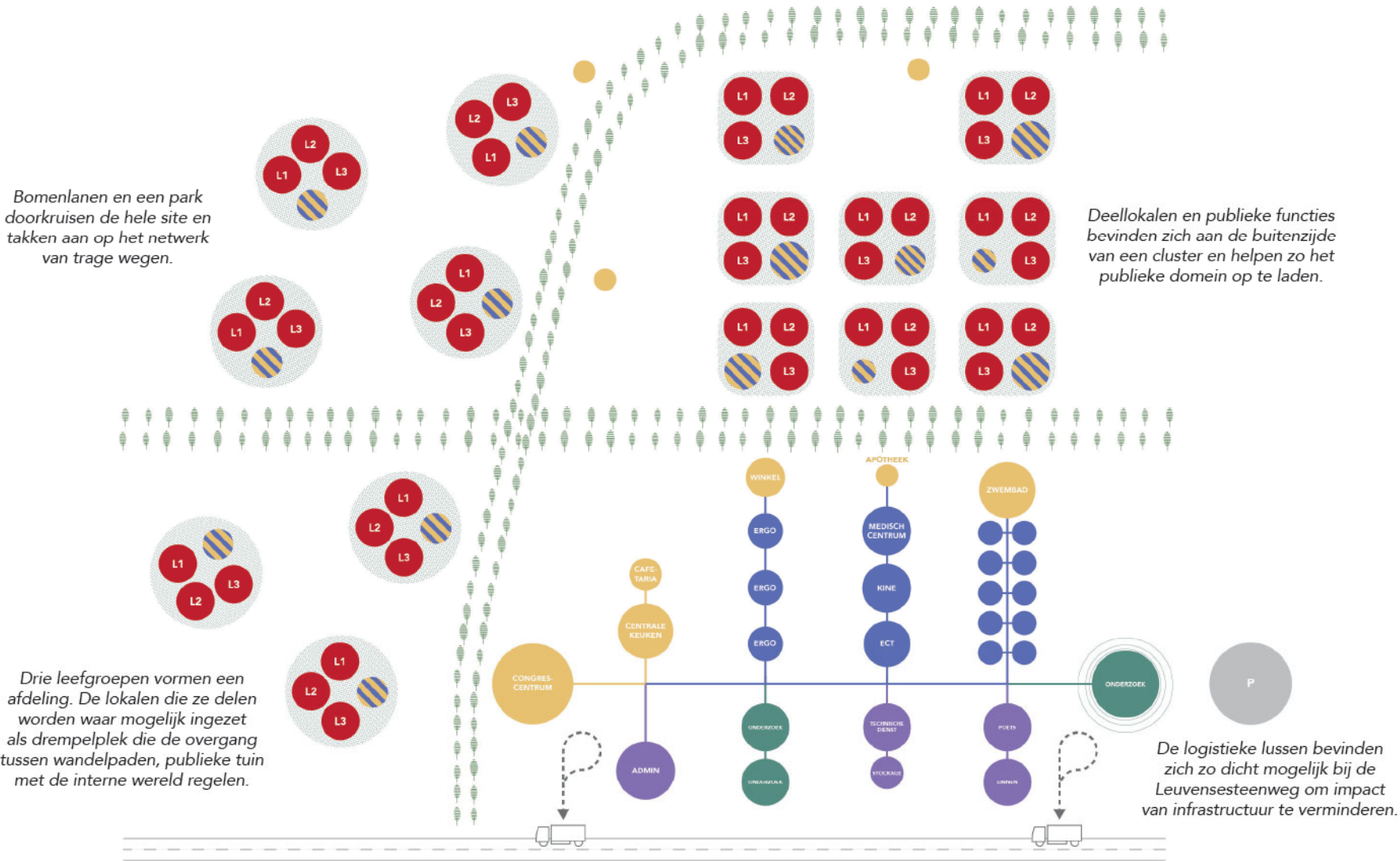
In de projectdefinitie lezen we een ideaalbeeld van een afdeling. Daarbij werken drie leefgroepen samen. Elke leefgroep heeft zowel private ruimtes voor bewoners, als ondersteunende functies en een daggedeelte waar ook therapeutische ruimtes bij horen. Hier ligt een sleutel voor de schaalverkleining die we zoeken. Door groepen van drie leefgroepen op de juiste manier als bouwsteen in te zetten introduceren we kleinere onderdelen. Zeker de dagruimtes zouden zo kunnen ingericht worden dat delen ervan ook in een breder gebruik passen. Therapieruimtes in de ene afdeling kunnen ook deel uitmaken van de deelinfrastructuur van de campus, voor andere therapieën, ontmoetingen enz. Dat vergt wat ontwerpintelligentie en een goed controlesysteem.

Naar een nieuw organigram

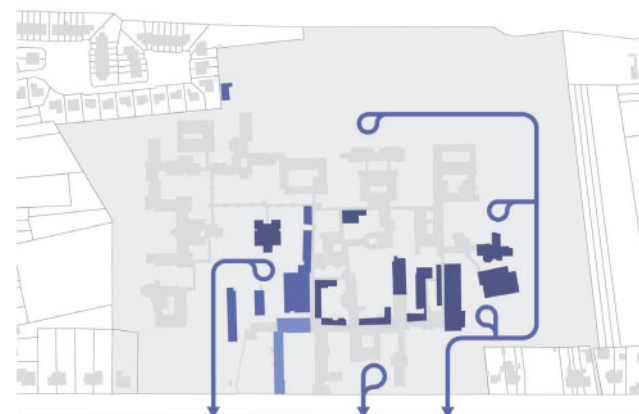
Onze masterplanvisie moet gebaseerd zijn op een vernieuwd organigram. Dat is geen eenvoudige oefening en raakt aan de kern van de opgave. De vernieuwing die vooropgesteld wordt is natuurlijk geworteld in de huidige opvattingen over de geestelijke gezondheidszorg en kijkt voorzichtig vooruit naar hoe die evolutie zich ook in de werking en de relaties tussen de verschillende

programmaonderdelen vertaald. Dat betekent dat we een goed beeld moeten voorstellen waar we naar toe werken, dat ons kan leiden en als een gidsbeeld werkt. maar tegelijkertijd moet dat ook een flexibel organigram zijn want op het moment dat we aan de latere realisatiefase komen is de kans groot dat er ook nieuwe inzichten en context is voor de gezondheidszorg. We tonen een eerste oefening, die natuurlijk nog zonder dialoog tot stand komt. Het is een goed voorbeeld maar is natuurlijk nog niet af. Daarvoor ontbreekt de input van de gebruiker en opdrachtgever.

We kiezen er bewust voor om de buitenruimte en haar programma's als belangrijk onderdeel van het organigram te benaderen. Waar de logica nu er een is van een complexe gebouwstructuur met vooral ondersteunende buitenruimte, plaatsen we de open plekken centraal in het vernieuwde organigram. Een wandelas verzamelt allerlei functies die voor deelgebruik in aanmerking komen. Het is het gezicht van de campus. Je vindt er het onthaal, de koffieplek, zitbanken en ziet er allerlei voordeuren, therapieruimtes en vooral een waardevol landschap van tuinen, bossen en parkonderdelen.

De verschillende afdelingen zijn verspreid over de campus aan het zicht onttrokken en wat weggeduwd naar de randen wat zowel voor- als nadelen heeft.

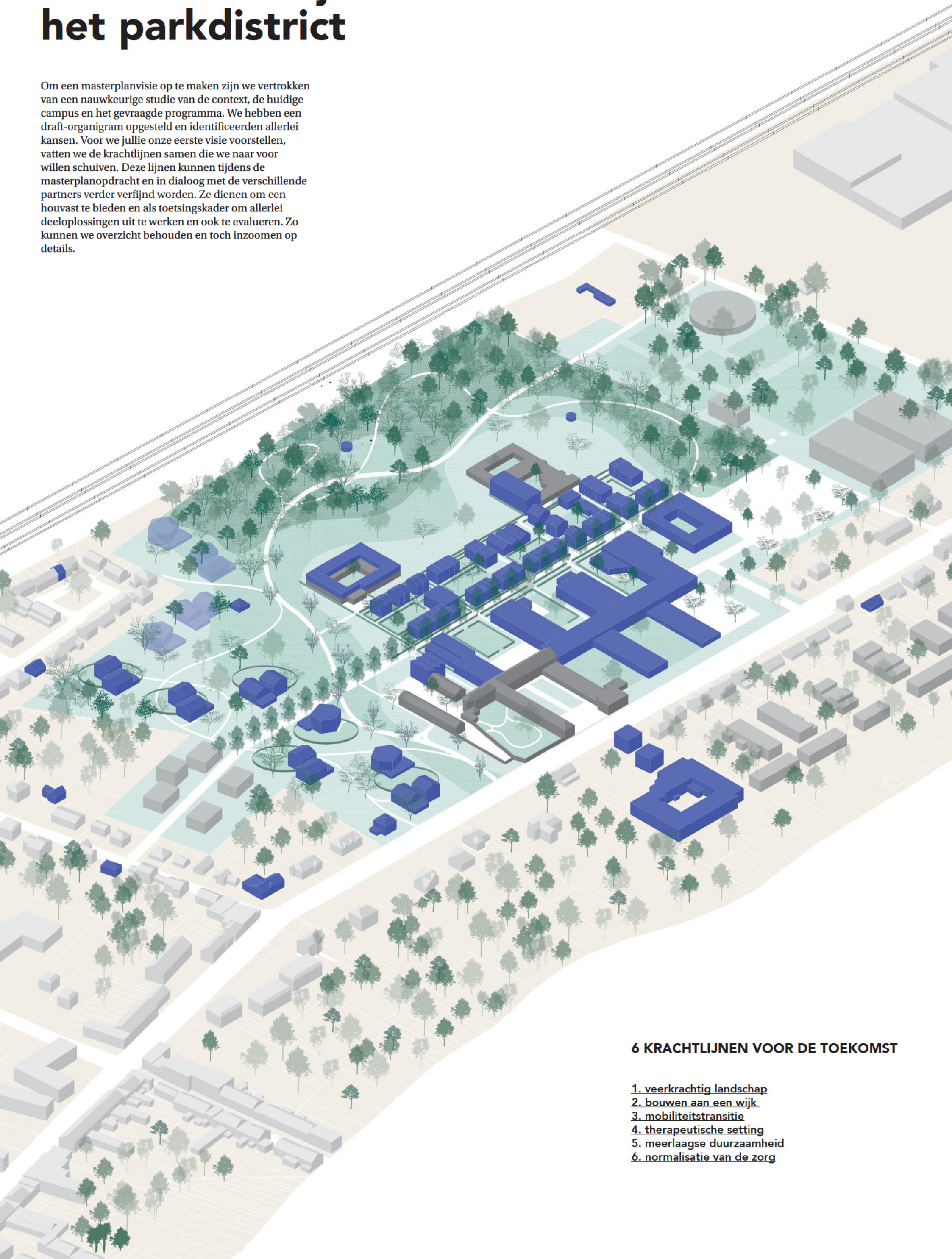
De ondersteunende functies van de campus worden via de steenweg bediend maar liggen soms diep in de campus. Het valt op hoe de inplanting ervan de logistiek erg complex maakt.

De tuinen zijn geordend van erg intiem (donker) tot anoniem (licht). Op een paar binnentuinen na voegt het landschap weinig toe aan de beleving en identiteit van de campus.

6. Zes krachtlijnen van het parkdistrict

Om een masterplanvisie op te maken zijn we vertrokken van een nauwkeurige studie van de context, de huidige campus en het gevraagde programma. We hebben een draft-organigram opgesteld en identificeerden allerlei kansen. Voor we jullie onze eerste visie voorstellen, vatten we de krachtlijnen samen die we naar voor willen schuiven. Deze lijnen kunnen tijdens de masterplanopdracht en in dialoog met de verschillende partners verder verfijnd worden. Ze dienen om een houvast te bieden en als toetsingskader om allerlei deeloplossingen uit te werken en ook te evalueren. Zo kunnen we overzicht behouden en toch inzoomen op details.

6 KRACHTLIJNEN VOOR DE TOEKOMST

1. veerkrachtig landschap
2. bouwen aan een wijk
3. mobilitéitstransitie
4. therapeutische setting
5. meerlaagse duurzaamheid
6. normalisatie van de zorg

Veerkrachtig landschap

De buitenruimte neemt een hoofdrol op in het verhaal van het UPC parkdistrict. Voor wat nu vaak ongedefinieerd en als restruimte werkt, definiëren we een boeiende en goed geprogrammeerd veerkrachtig landschap waar de gebruikers en de buurt elkaar kunnen tegenkomen.

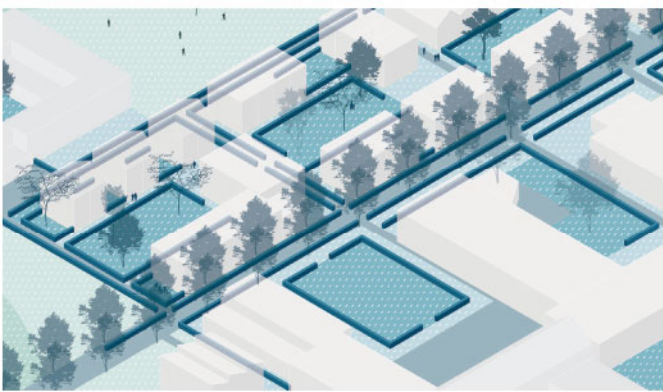

Een duidelijke tweedeling in het plan markeert de meer publieke en wat private delen. Het park waar buurt en gebruikers elkaar ontmoeten contrasteert met de meer op interne gebruikers gerichte wereld van de zorgwijk. Bij de afdelingen organiseren we diverse zorgtuinen, die elk een specifieke relatie aangaan met de gebouwen. Ze bevatten een sport of speelplek, een samentuin/moestuin, een schapenweide... Het park neemt ook een belangrijke klimaatrol op als waterbufferend landschap en klimaatmachine (zie krachtlijn duurzaamheid).

Parkroute

Een landschappelijke parkroute is de leidraad doorheen het plan. Het verbindt de campus met het dorp en biedt ruimte voor activiteiten of wandelingen voor de zorgbehoevenden. De helende kracht van de natuur kan een positief effect hebben op het herstel.

Intieme woonwijk

De rechtlijnigheid van de wijk en de toevoeging van de hagenstructuur zorgt voor duidelijkheid en geborgenheid. De zorgwijk heeft een wat meer gesloten en huiselijk karakter. Deze wijk is openbaar maar voelt privé aan.

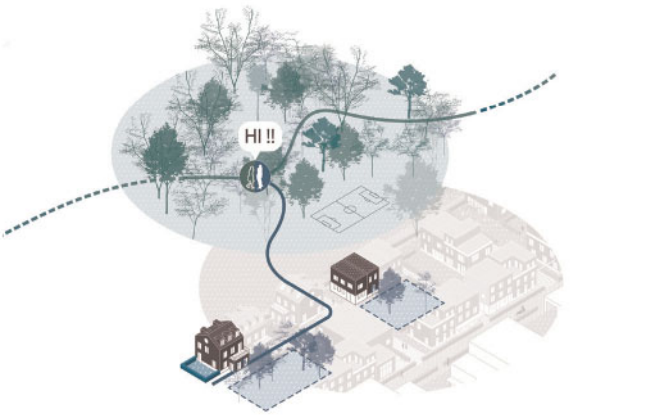
Gideon Boie over de rol van het landschap op de campus Melle

De functie van het landschap in kinderpsychiatrie kwam scherp naar voren in een discussie tussen beleidsteams van betrokken afdelingen in KARUS en UGent. Onderwerp van discussie was de locatie van de afdeling voor kinder- en jeugdpsychiatrie De Kaap op campus Melle. Er speelden twee opvattingen. In de eerste opvatting was de setting in Melle een teken van het verleden, waarbij kinderen gesepareerd worden in een groen buitengebied. De landelijke ligging maakt het allesbehalve gemakkelijk om zorg aan te bieden die aansluit op de leefwereld van jongeren. In de tweede opvatting werd ten minste één voordeel toegeschreven aan de groene omgeving van de Kaap. De voormalig hoofdgeneesheer drukte het als volgt uit - ik parafraseer: 'kinderen kunnen weglopen en eenmaal ze aan het einde van de weide komen, keren ze terug.' Uitgangspunt was dat een stedelijke setting minder gemakkelijk ruimte biedt voor dergelijke momenten van ontketening. Tal van landschappelijke elementen in de marge van campus Melle bleken te functioneren als een informele bestemming voor de jongeren, zoals o.a. de Vurtzak, het 'bos aan de E40', den Berg, ... De paradox is voor separatie niet alleen afgesloten, prikkelarme ruimten nodig zijn, maar kinderen en jongeren evengoed ruimte nodig hebben om stil te zijn, zei kinderpsycholoog Gino Ameye. Het was één van de motivaties om op campus Melle bestemmingen te creëren in het landschap, zoals o.a. de monumentale buitenruimte in het Kanunnik Triest Plein.

Het park als verbinder

Om het park te activeren voegen we een divers programma toe. Een boomgaard waar mensen uit de buurt appels kunnen komen plukken, een picnicbank om tijdens een wandeling even bij te komen of juist een sportveldje om zich uit te leven. De activatie van het park draagt bij aan de interactie tussen de bewoners uit de omgeving en de zorgbehoevenden.

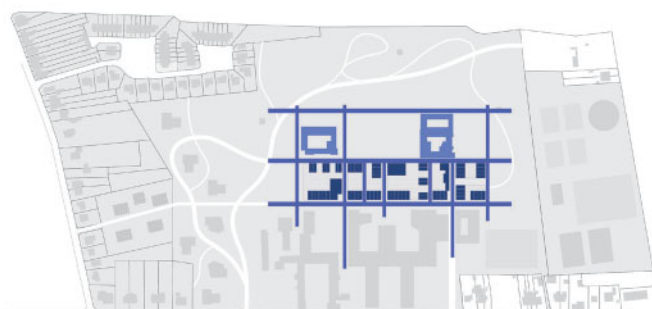

Van geborgen naar open buitenruimte

Elke zorgbehoevende heeft zijn eigen belang en daarom leggen we met dit ontwerp de focus op verschillende groepen. De een voelt zich comfortabeler met een private buitenruimte terwijl de ander misschien meer nood heeft aan contact met andere patiënten in de zorgtuinen of juist in contact wil komen met de omwonenden in het park.

Bouwen aan een wijk

De woonomgeving willen we vormgeven als volwaardig wijkweefsel. Het eentonig gangencomplex wordt vervangen door een gevarieerde wijk waar wonen, zorg, ontmoeten en verblijven in samenkomen. Het dagelijkse leven wordt de basis van het leven in deze wijk. We gaan actief op zoek naar de functies die het wijkleven kunnen ondersteunen. Zowel de villawijk met haar tuinen grenzend aan het park als de zorgwijk met het rechte stratenpatroon zijn gebaseerd op de context maar dan in een verbeterde aangepaste vorm voor een 21ste eeuwse parkdistrict met zorg-, woon- en onderzoeksactiviteiten. We stellen vier gebouwstrategieën voor.

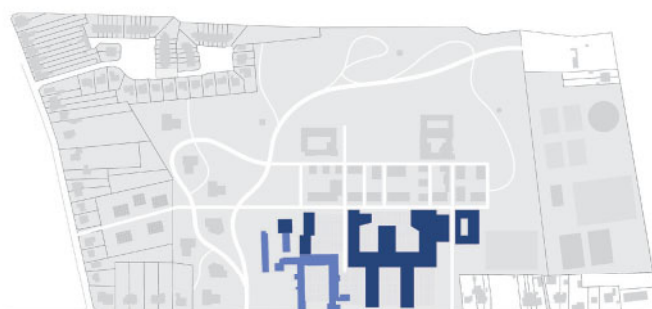
Een orthogonaal grid voor de zorgwijk

De centrale zorgwijk heeft een helder orthogonaal stratenpatroon. Zo definiëren we bouwblokken op maat van afdelingen en de bijhorende functies. Sommige van de paviljoenen kunnen behouden blijven indien gewenst. In de wijk wisselen tuinen met hagen en gevels met voordeuren elkaar af.

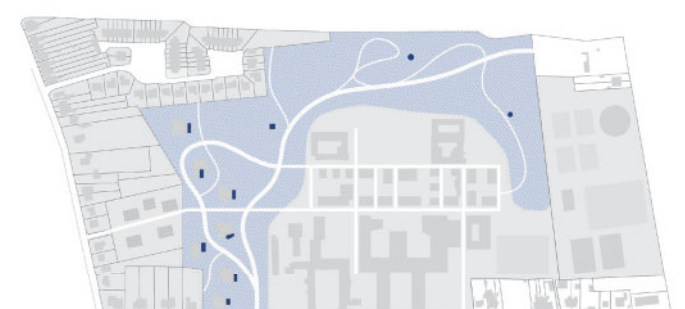
Villawijken met percelen en tuinen

Aan de westzijde werken we het weefsel van villa's en tuinen af. De tuin aan tuin relatie is een goede stedenbouwkundige oplossing om inzicht en privacy te regelen, en toch voorzichtige opschaling te organiseren. Nieuwe villa's met nieuwe tuinen maken de overgang naar een park.

Een zorginstituut met vleugels

Aan het oude klooster en in de logica van sommige bestaande uitbreidingen stellen we een instituut voor. elke vleugel reikt naar de straat of de centrale laan, en omvat een tuin.

Publieke paviljoenen in het buurtpark

In het park is er ook plaats voor enkele bijzondere paviljoenen. Het zijn plekken die zowel voor therapieën als voor buurt-samenkomsten gebruikt kunnen worden. Ze zijn parkinfrastructuur die heel diverse invullingen kunnen krijgen.

Mobiliteitstransitie

In het parkdistrict installeren we een duurzamer mobiliteitsgedrag. We kiezen voor een hoogwaardige structuur die aantakt op het station, de bushalte en de fietssnelweg. Zo is de meest directe en comfortabele route er een die geen auto nodig heeft. Zo begeleiden we de campus en haar gebruikers naar een modal split die er heel anders uitziet. Samen met de opdrachtgevers zetten we mijlpalen uit om van 75% autogebruikers naar 50 of 30% te zakken. Het valt op dat de gebruikers van de campus van relatief ver komen om deze te gebruiken. een goede duurzame mobiliteitsvisie is dus een must.

Dat vraagt ook een visie op de parkeerfaciliteiten. Doorheen de campus worden meerdere goed bereikbare en af en toe ook afsluitbare fietsenstallingen voorzien. In een hoek concentreren we de parking voor wagens. Samen met de mobiliteitsexperten en op basis van een goed in kaart gebracht mobiliteitsgedrag plannen we de parkeercapaciteit in doorheen de tijd. eventueel kan er bekeken worden of een parkeergebouw een tussenoplossing biedt, met de bedoeling de structuur op termijn ook te kunnen invullen met andere functies. Een deelparking met de toekomstige sportinfrastructuur op het naastgelegen terrein is ook gemakkelijk mogelijk.

De voetpaden en fietsroutes krijgen de voorrang. Alle voorkanten, voordeuren van de woonhuizen en de gedeelde functies grenzen allen aan een hoogwaardig autovrij padensysteem. De wagen is te gast in uitzonderlijke gevallen of wordt aan de grens van de site achter gelaten. Zo kunnen de centrale paden als brede wandelfietspaden vorm gegeven worden die dubbel dienst doen als brandweg en andere nooddienstencirculatiewegen.

PAD Josaphat, Schaarbeek, plusoffice architects + WES

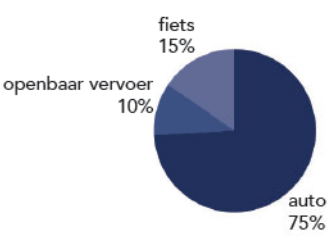
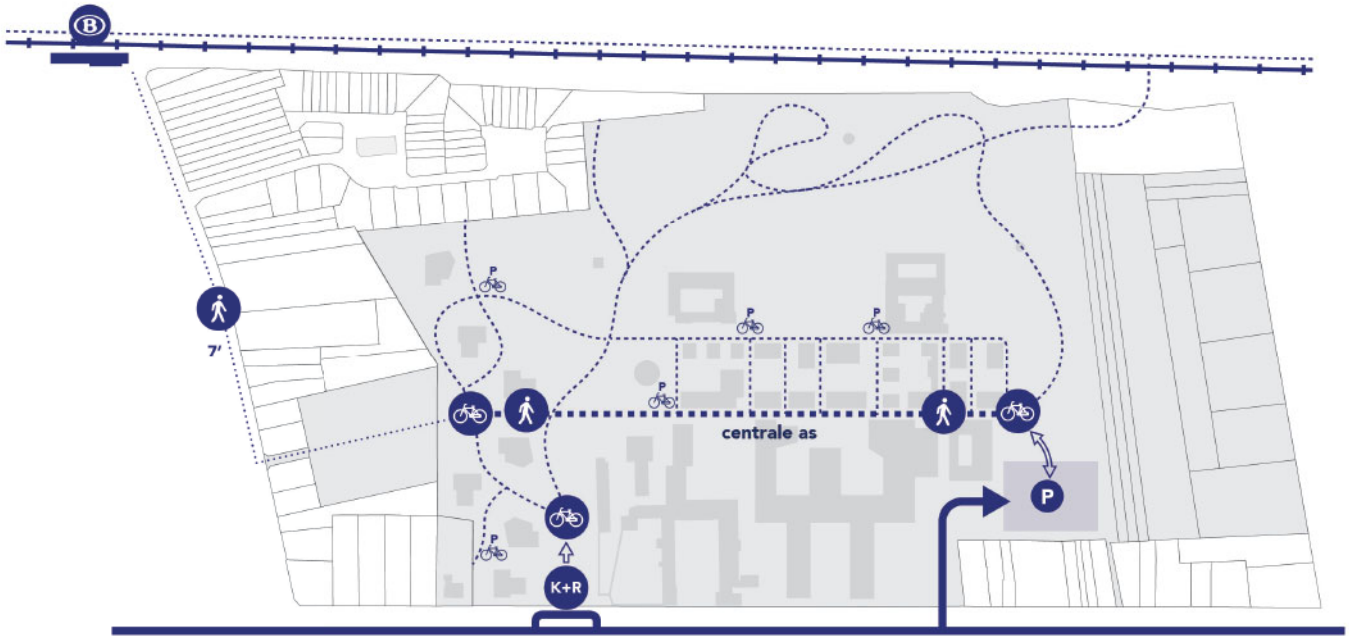

IMEC parkergarage, Leuven, Stephane Beel

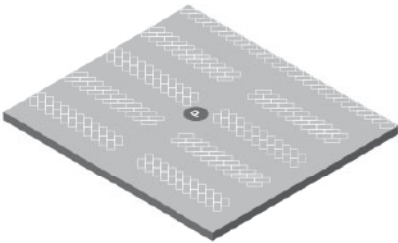
Verplaatsing als uithangsbord

We installeren een fiets- en wandelcultuur door het naar buiten brengen van de interne bewegingen van de parkdistrict-gebruikers en het toelaten dat passanten door de campus trekken. Een alledaagse activiteit en levendigheid wordt gecontroleerd toegelaten. We nodigen daarmee de maatschappij uit om zich aan te sluiten bij de interne werking. Maar vooral willen we de meerwaarde van een bijzondere buitenruimte inzetten als gezicht en identiteit voor de campus, die trouwens ook gezonde medewerkers oplevert.

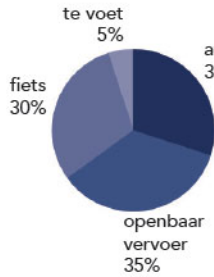
Daarom lijkt het ook een interessante piste om de interne bedeling van materiaal, maaltijden en pakketjes in te zetten als uithangbord van een duurzame visie. De elektrische bakfiets of pakjeskoerier kan in de nieuwe campus een evenement op zich zijn die 's middags de verschillende leefgroepen maaltijden brengt of nog beter de pakketten om zelf mee te koken. De bedeling per fiets kan met vrijwilligers, personeel of zorggebruikers gebeuren, als deel van de werking van het parkdistrict. Net als in het park De Hoge Veluwe en het Kröller Müller museum zijn de fietsen deel van het parkbeeld.

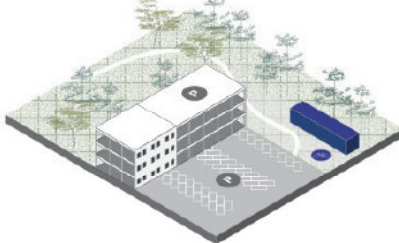
modal split nu (2020)

477 parkeerplaatsen
evPOINT Charging Station

modal split straks (2050)

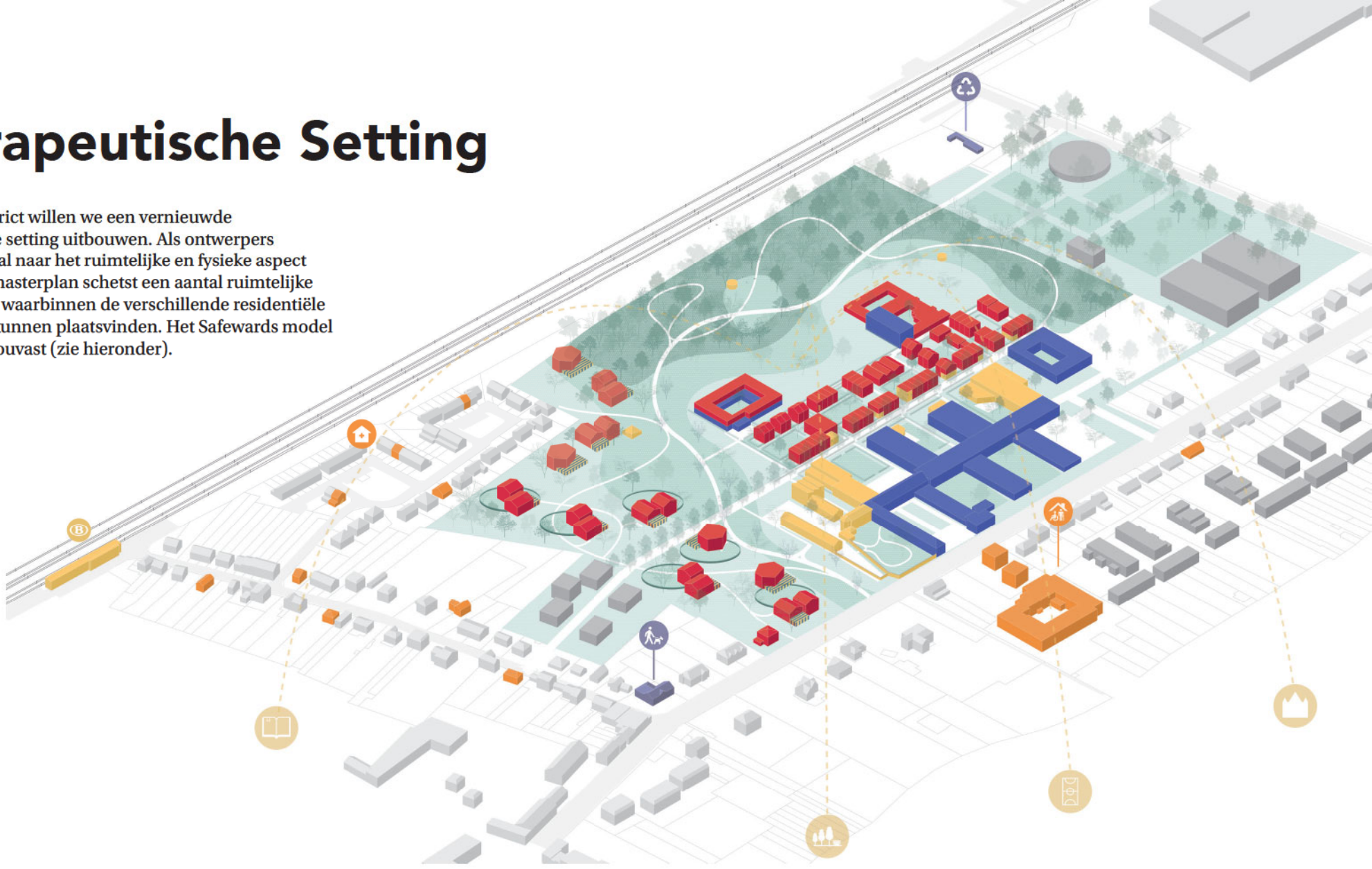

200 parkeerplaatsen
evPOINT Charging Station
deelfietsen

Therapeutische Setting

In het parkdistrict willen we een vernieuwde therapeutische setting uitbouwen. Als ontwerpers kijken we vooral naar het ruimtelijke en fysieke aspect daarvan. Het masterplan schetst een aantal ruimtelijke voorzieningen waarbinnen de verschillende residentiële zorgtrajecten kunnen plaatsvinden. Het Safewards model biedt hierbij houvast (zie hieronder).

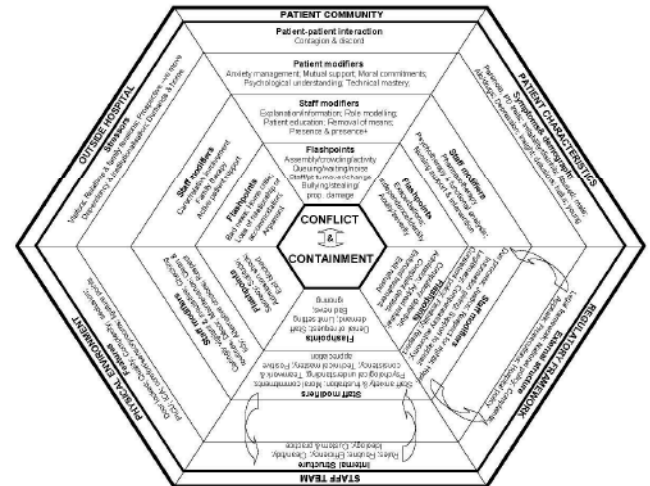

Vervolgens kijken we hoe de therapeutische omgeving rijker, diverser en uitgebreider kan zijn dan louter de ziekenhuisafdeling. Het betekent ook dat we op verschillende niveaus kijken hoe de herstelgedachte gedragen kan worden vanuit de ruimte. We simuleren hiertoe geen maatschappij, maar we brengen de echte wereld naar binnen. Dat gebeurt op een gecontroleerde wijze en doorheen informele activiteiten. Andersom houdt deze verweving in dat de zorg een stap buiten de campus kan zetten.

Veilige afdelingen

In de uitwerking van het masterplan inspireren we ons op het SafeWards model (Len Bowers e.a.) Het model stelt dat de diverse ‘flashpoints’ die optreden tijdens behandeling tegelijk de nuttige ‘modifiers’ vormen voor de therapeutische setting. De ruimtelijke omgeving speelt op twee manieren een rol in het model.

- Ten eerste, treden conflicten op in het segment van de fysieke omgeving, net zoals in relatie zorgverlener/ zorgnemer, in de patiëntengemeenschap, individuele eigenschappen patiënt en externe factoren (thuisituatie ed.) We denken hierbij aan gesloten deuren, complexe gangenstelsel, kwaliteit van de omgeving, etc. Het betekent tegelijk dat deze fysieke elementen mogelijkheden scheppen om het therapeutische klimaat te beïnvloeden.
- Ten tweede, vormt de fysieke omgeving een transversaal element die doorheen alle segmenten snijdt. Zo wordt bijvoorbeeld de zorgverlener/ zorgnemer relatie sterk bepaald door de aanwezigheid van een verpleegpost. De rust of animo in de patiëntengemeenschap wordt op zijn beurt bepaald door de gemeenschappelijke kamers of ontspanningsruimte. Enzovoorts.

SafeWards model, Len Bowers

Zo komen we op een dubbele link tussen de therapeutische en ruimtelijke setting. Dat klinkt als een bijzondere sleutel waarmee een ontwerper aan de slag kan gaan. Van de kleinste tot de grootste schaal nemen we de therapeutische setting mee in de visieontwikkeling en ontwerpworkshops.

Om de site een rijker dagelijks leven te laten genereren, willen we plaats scheppen voor:

Overlappend gebruik

Elke afdeling los van haar specialisatie en pathologie heeft een aantal specifieke therapeutische ruimtes, die vaak binnen- maar soms ook buitenplekken kunnen zijn. We stellen voor om die ruimten doorheen de hele campus met zorg in te plannen. Die ruimtes zijn overgangen tussen interne en externe werelden en kunnen als ze goed ontworpen zijn en met de juiste beheer-infrastructuur perfect meerdere rollen op zich nemen. De ene keer als actieve therapie ruimte, dan weer als overlegplek of voor een activiteit met externen.

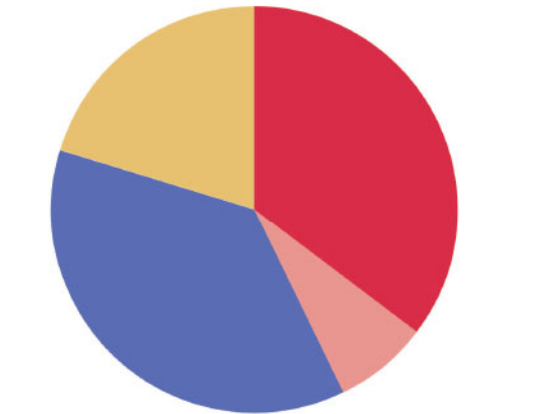
Externe actoren

De therapeutische zorg blijft in de eerste plaats gericht op de relatie tussen zorgverlener en zorggebruiker. Daarnaast kan een uitnodiging gaan naar externe actoren om activiteiten op de campus te ontwikkelen. Een schapenherder laat haar/zijn kudde het park onderhouden en overnachten in een van de omheinde tuinen; een lokale voedselpakket afhaalpunt bemant een winkeltje; een imker oogst honing; een fietsenmaker langs de fietsroute; een bloemist... We zoeken bewust externe actoren die andere contexten kunnen genereren (een oogstfeest in de boomgaard, een filmprogramma op het plein, ...) en daardoor een aanvulling bieden op de therapeutische setting.

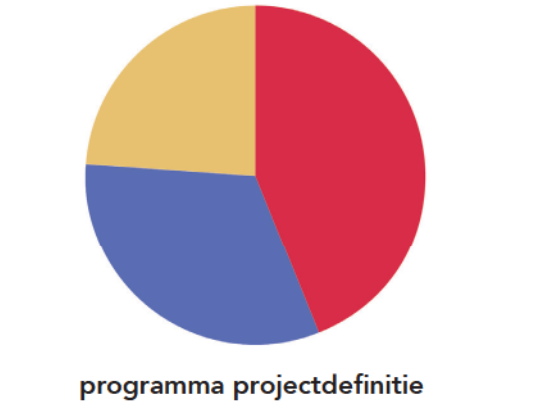
Extra-klinische programma's

We willen onderzoeken hoe binnen het masterplan ruimte is voor extra-klinische functies. Zo zien we een aantal mogelijkheden dankzij de efficiëntie oefening waarbij er compacter gebouwd wordt. Er blijkt plaats te zijn voor meer programma dan strikt gevraagd in de projectdefinitie. Dat is een ruimtelijk potentieel waarmee extra waarden kunnen gegenereerd worden. We denken aan extra programma's die nauw aanleunen bij het leven op de campus, maar er in strikte zin geen deel van uitmaken, zoals studentenhuysvesting of tijdelijke woningen voor onderzoekers, een kinderdagverblijf, of misschien zelfs hier en daar wat regulier wonen. Het buurtpark is een ander voorbeeld van een mogelijke toegevoegde waarde die de ziekenhuiscampus verbindt met de omgeving.

- gedeelde infrastructuur (onthaal, revalidatie- en sportinfrastructuur, zwem- en sporthal, congres- en vergadercentrum, parkpaviljoenen, coworking, winkels, cafetaria...)
- zorgwoningen (diverse afdelingen met hun therapeutische ruimten)
- instituut (onderzoek, specialiseerde therapie, ondersteunende functies)
- zorgpartners (woonzorgcentra, aanleunwoningen, zelfstandig begeleid woon-huizen...)

programma masterplan	
zorgwoningen	28.000 m²
extra (zorg)woningen	6.000 m²
instituut	29.300 m²
gedeelde infrastructuur	16.000 m²
TOTAAL	73.000 m²

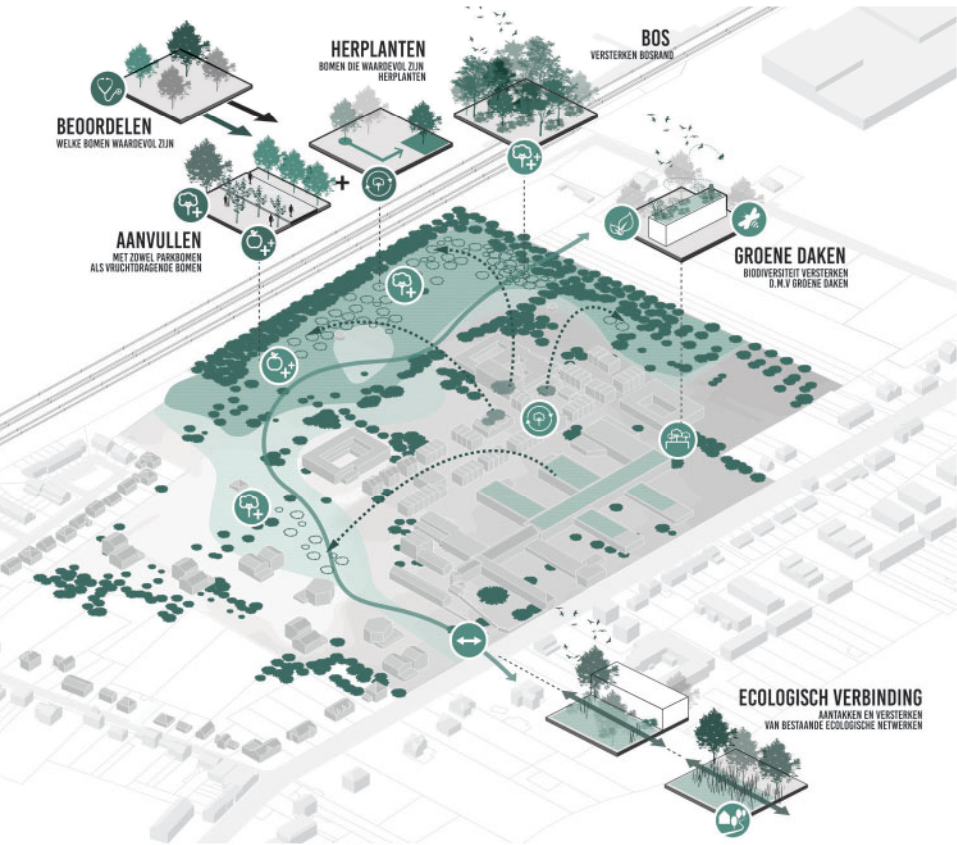
programma projectdefinitie	
zorgwoningen	28.000 m²
instituut	20.500 m²
gedeelde infrastructuur	15.000 m²
TOTAAL	63.500 m²

Meerlaagse duurzaamheid

Bij het ontwerpen van een duurzaam plan volstaat het niet om enkel te gaan werken met duurzame materialen of hyper performante technologieën. Het gaat juist om de samenwerking tussen de verschillende factoren zoals water, groen, energie en materialen die samen een duurzaam plan kunnen maken. We zien het landschap als een eerste pijler, die de architectuur ondersteunt en versterkt. Een duurzaam plan draagt ook bij aan het sociale

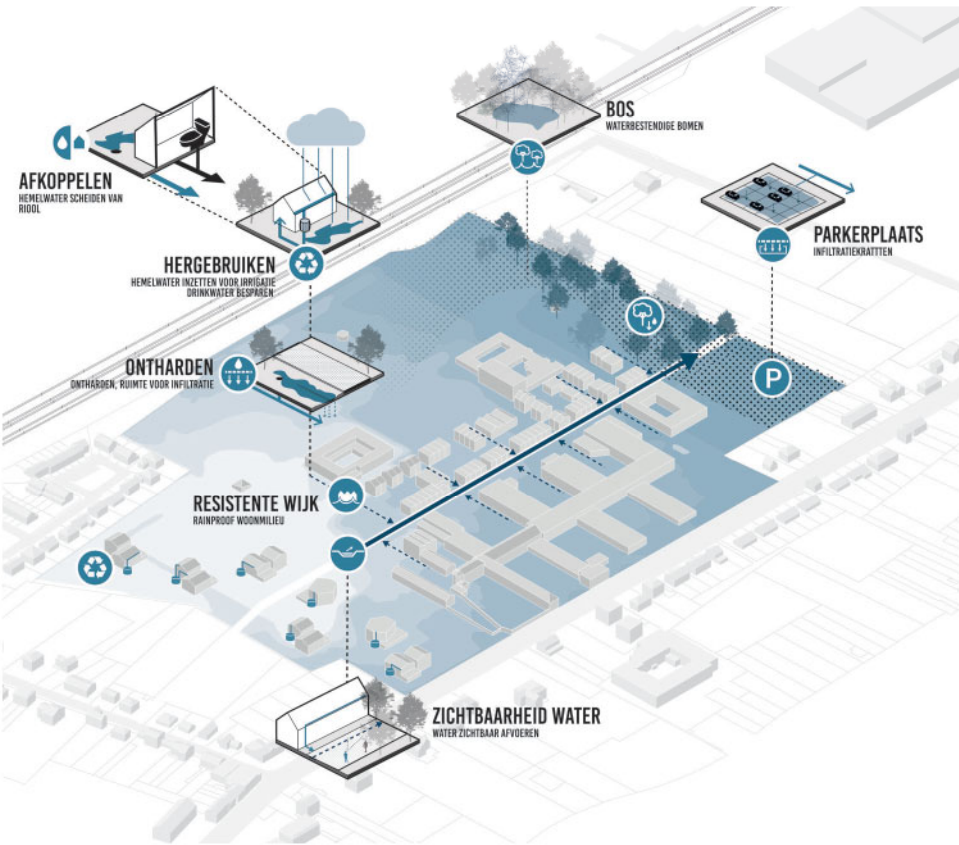
aspect. Het samen herplanten of aanplanten van bomen, het delen van restenergie met omwonenden of het delen van de elektrische auto's zijn extra manieren om verbondenheid uit te werken. Maar wetende dat het plan een zo gering mogelijke impact heeft op het milieu is natuurlijk prioriteit nummer 1. De gebouwen worden zo bedacht dat het hergebruik ervan evident is. Heldere leesbare structuren en genereuze maatvoering zorgen voor een lange termijn duurzaamheid in het parkdistrict.

De duurzame campus kiest daarom voor compacte volumes en een 'werkend' landschap. Hier wordt CO2 opgeslagen en duurzaam hout geteeld, er is plaats voor voedselproductie en buitenactiviteiten, water wordt bijgehouden en herbruikt. Met klimaatadaptie als de onderlegger voor de toekomst structureren we het masterplan aan de hand van vier subthema's.

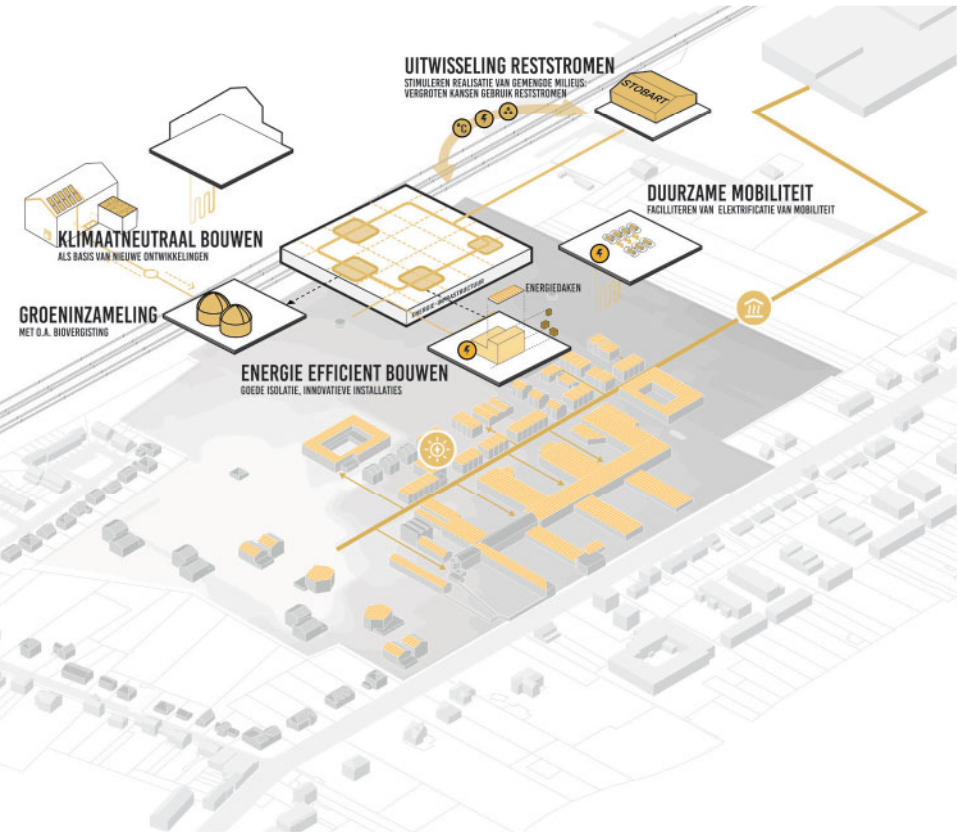
Investeren in een duurzame buitenruimte

De bestaande bomen worden zoveel mogelijk behouden en de waardevolle bomen die moeten wijken worden opnieuw aangeplant. Het voedselbos ten noorden van de campus wordt aangeplant bij de start van het project en wordt ingezet al CO2 compensatie. Het park zal dienen als een stepping stone tussen aanliggende groengebieden en we gaan op zoek naar zo veel mogelijk ecologische daken en groene verbindende structuren.

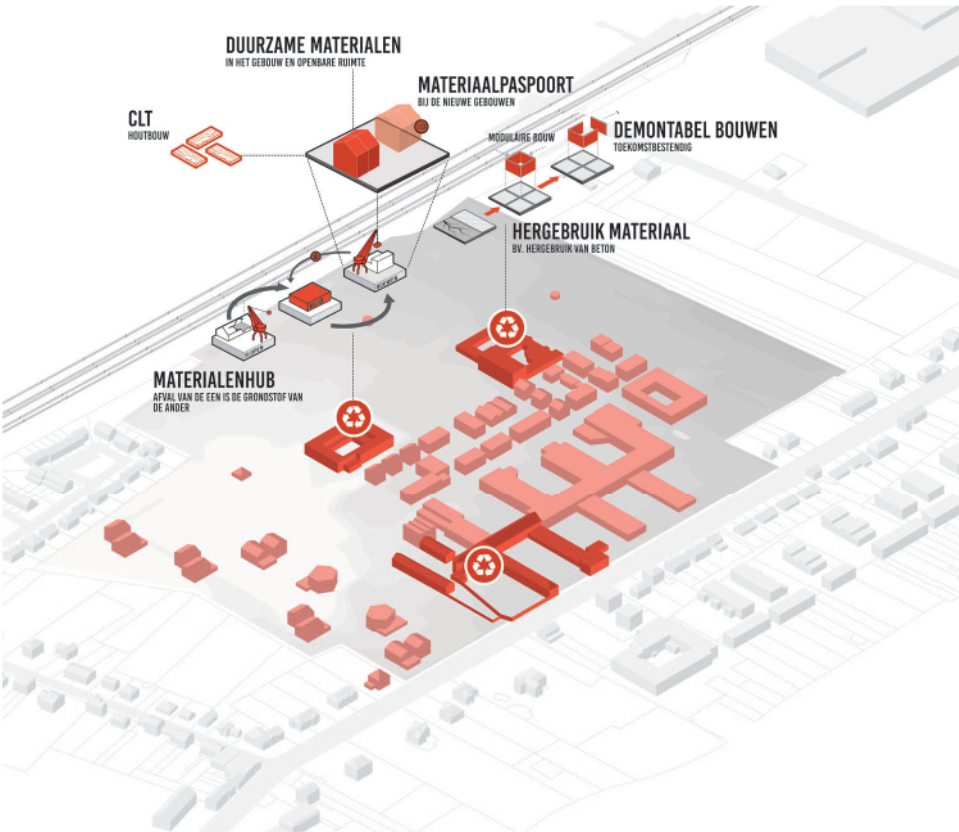
Water hergebruiken en infiltreren

De topografie van het terrein geeft ons de kans om op een natuurlijke manier regenwater te gaan afvoeren en infiltreren. Water van daken wordt bewaard in regentonnen om vervolgens in de gebouwen zelf, de tuinen, terrassen en de hofjes te worden gebruikt. Het spel van water boeit iedereen. De geul in het pad maakt dat spel zichtbaar. Ten oosten wordt er een nat bos aangelegd waar het water kan infiltreren. hierdoor ontstaat er een uniek bosmilieu en dragen we bij aan de bodemgezondheid van het gebied.

Koppelen van energiestromen

Niet alleen gaan we energie opwekken (geothermie en zonne-energie) op de campus, ook gaan we onderzoeken of we gebruik kunnen maken van eventuele reststromen uit de omgeving, zoals bijvoorbeeld restwarmte van de d'Ieterensite. Door efficiënt en klimaatneutraal te bouwen gebruik je minder energie en kunnen we een energieneutrale campus gaan maken. Daarop kunnen we dan verder bouwen met duurzame mobiliteit.

Hergebruik van materialen

Het bouwen van een duurzame wijk begint met een analyse van het bestaande. Wat kunnen we hergebruiken in zowel de nieuwe gebouwen als in de openbare ruimte. Om het ook duurzaam te maken voor de toekomst wordt er een materiaalpaspoort gemaakt en wordt er demonteerbaar gebouwd. De waardevolle gebouwen op de campus worden behouden en ingepast in de optimale werking. De materiaalambitie kan hoog gelegd worden door bijvoorbeeld ook CLT en houtbouw als doelstelling te nemen. De structuur van de gebouwen wordt zo vormgegeven dat herprogrammeerbaarheid van afdeling naar andersoortig programma of andersom gemakkelijk mogelijk wordt.

Normalisatie van de zorg

Het masterplan is een belangrijk instrument om te gaan naar een normalisatie van de zorg. Vandaag is het psychiatrische ziekenhuis een belangrijk element in het stigma op de geestelijke gezondheid. Het klinische instituut werpt een drempel op bij de hulpvraag. Omgekeerd kan een genormaliseerde ruimtelijke inrichting van de ziekenhuiscampus een bijdrage leveren aan stigma- en drempelverlaging van de psychiatrische zorg. Het UPC parkdistrict wil geen klinisch gevoel opwekken bij zorggebruikers of bezoekers, maar kan in de eerste plaats een gastvrije omgeving vormen, waarbij de zorgverlening gebeurt binnen woningen of villa's die deel uitmaakt van een wijk en ingebed liggen in een landschap.

Onzichtbare veiligheid

We beginnen met een keuze voor een open campus. We maken de site letterlijk meer open. We kiezen voor een toegankelijke site die goed verweven is met de buurt als waardevol onderdeel van de zachte-routenetwerken. Hierbij verliezen we patiëntveiligheid niet uit het oog. De noodzakelijke afdelingen worden uiteraard omheind, liefst met een gradiënt die therapeutische mogelijkheden schept. Er zijn gesloten afdelingen en andere kwetsbare groepen die nood hebben aan een goede veiligheidsinfrastructuur en snelle bereikbaarheid voor interventies. Ook worden de treinsporen bundel afgeschermd door een verdichte aanplanting van de talud en verdoken hekwerk. In dit kader willen we kort stilstaan bij de veiligheidsnoden van de campus. De afstemming van openheid en veiligheid willen we op sleutelmomenten meenemen in het masterplantraject, zodat de veiligheid telkens geïntegreerd kan worden, nagenoeg onzichtbaar.

Doelgroepenverbreding

We stellen voor om te onderzoeken welke extra doelgroepen binnengehaald kunnen worden op de campus. We willen samen met de opdrachtgevers kijken naar mogelijkheden en eventuele voordelen om plaats te geven aan ouderenzorg, buurtwerkingen, jeugdbeweging, sportverenigingen, zangkoor... Het wijkkoor van Huis Perrekes in Oosterlo is een mooi voorbeeld hoe bewoners, zorgverleners en buurtbewoners samen initiatieven ontwikkelen. Ook andere zorgfuncties kunnen een aanleiding zijn tot verbreding. Kan je je inbeelden dat in de campus er ook plek is voor een vrij toegankelijke apotheek, tandzorg, somatische zorg of een EHBO post? Die tendens herkennen we nu reeds in de werking, waarbij de congresinfrastructuur binnen de campus voorzien werd. Deze werking kan uitgebreid worden

met een cluster van vergadercentrum en studiecentrum. Zo bouwen we verder aan een volwaardige onderzoeksinfrastructuur en de aanwezigheid van de academische gemeenschap op de campus.

Diversificatie woonvormen

De residentiële zorg wordt vertaald in een diversiteit aan types: de zorgwijk en zorgvilla's (die extra inzetten op kleinschaligheid). Ze gaan diverse relaties aan met de buitenruimte, door tuinen, hagen, doorsteken, zichten naar het park, vergroende pleinen en bomenlanen. De werking van de campus kan ook naar buiten treden in het dorp, door partnerschappen te ontwikkelen met zorggerelateerde woonvormen (aanleunwoningen, cgg's, seniorenflats, beschut wonen...)

Een leesbare structuur

Het tijdelijke wonen in het psychiatrisch centrum krijgt een menselijke schaal. Het megacomplex van de zorgmachine wordt een woonlandschap met behapbare gebouwen. Alledaagse activiteiten helpen de ruimte op te laden. Binnen de campus willen we daarom inzetten op duidelijke adressen. Heel wat afdelingen hebben baat bij een goed gedefinieerde en leesbare toegang, een voordeur. In die context gaat veel aandacht naar de verschijningsvorm van de woningen en hun entrees. De adressen en de aansluiting op de straten, paden en lanen zijn cruciaal in de vormgeving. Leefgroepen kunnen zowel een voordeur als een verbinding naar de therapeutische ruimtes hebben.

High & intensive care

Ook de innovatie die binnen de sector leeft zoals de ontwikkeling van de HIC's past in deze krachtlijn. We hopen vanuit de masterplanoefening en het ontwerpend onderzoek beelden te kunnen oproepen van heel nieuwe typologieën, zodat de innovatie niet enkel organisatorisch, maar ook ruimtelijk uitgewerkt wordt en in dialoog treedt met de dienstverleningsvisie. Zo vragen we ons af of de zorgvilla een goed vertrekpunt is om een HIC te ontwikkelen op mensenmaat, binnen een kleinschalig woonmodel en met mogelijkheden om vanuit de gesloten setting relaties te leggen met de buitenruimte.

Onzichtbare zorg van Vlaams Bouwmeester

De Vlaams Bouwmeester werkte aan de Pilootprojecten Zorg. Het betreft een samenwerkingsprotocol met de Minister van Welzijn, het Agentschap Zorg en Gezondheid en VIPA. Aan de basis van de pilootprojecten ligt het pleidooi voor een 'onzichtbare zorg' dat opgesteld werd door voormalig Vlaams Bouwmeester Peter Swinnen. De term wil een gepast architecturaal antwoord bieden op de nieuwe zorgrelaties en zorgketens die vandaag ontluiken – mede onder invloed van Artikel 107. Wij willen onderzoeken in hoeverre de zgn. 'onzichtbaarheidsfactoren' van toepassing zijn voor de geestelijke gezondheidszorg in het algemeen en Campus Kortenberg in het bijzonder.

zangkoor 'De Betties', Huis Perrekes, Geel

De Betties is het koor opgericht door huis Perrekes waar ouderen met dementie, zorgverleners, buurtbewoners en schoolkinderen samen zingen en optreden. Het is een gewoon koor dat generaties verbindt en linken legt met de gemeenschap van Geel.

Ontwenningssklinik Kasteelplus, Sint-Denijs-Westrem, archipl

In St-Denijs-Westrem wordt de ontwenningssklinik zo vormgegeven dat het de schaal van een villa in de wijk heeft, ook al is het een veel groter programma. Het ziet er uit als een huis in de buurt met een sportterreintje.

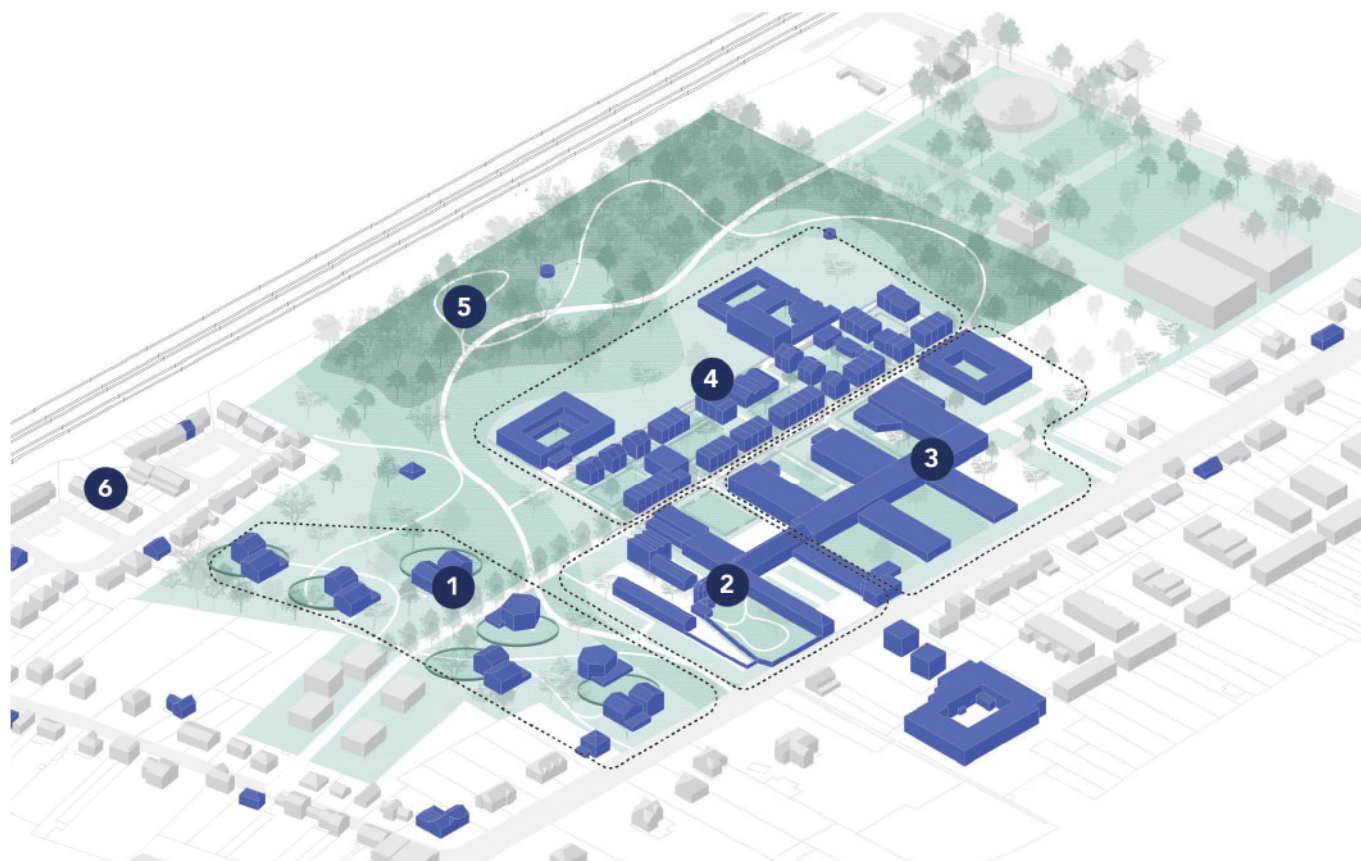
PVT Lorkenstraat Psychiatrisch verzorgingstehuis, Gent, archipl

Het psychiatrisch verzorgingstehuis Lorkenstraat in Gent ziet eruit als een gewone woonwijk, met straten en voordeuren. Het schrijft zich in in de wijk.

7. Deelprojecten

Nu de grote lijnen en het organisatorisch principe duidelijk is voor de site, zoomen we in op de deelprojecten. We bespreken ze hier als types van mogelijke projecten. Binnen elk type zijn er heel wat varianten denkbaar, zo kunnen we inspelen op concrete en specifieke vragen van afdelingen, therapeutische inzichten, gebruikersverwachtingen en veranderende noden in de zorg. De gebouwtypes werken samen als een catalogus van bouwstenen. Doorheen het traject kan er gekozen worden om meer op het ene dan het andere in te zetten. We willen immers samen met de opdrachtgever op zoek gaan naar de meest geschikte types voor elke zorgbenadering en afdeling en pathologie. Dat is een overleg oefening die we meenemen in onze cocreatieve werkwijze. Wel stellen we voorop dat we hoe dan ook een evenwicht in diverse soorten gebouwen nastreven, dat verhoogt de flexibiliteit om in te spelen op veranderende inzichten en is dus een fundamenteel onderdeel van een basis-duurzaamheid van het parkdistrict.

1	Zorgvilla's	4	Zorgwijk
2	St-Jozefplein	5	Buurpark
3	Instituut	6	Aanleunwoningen

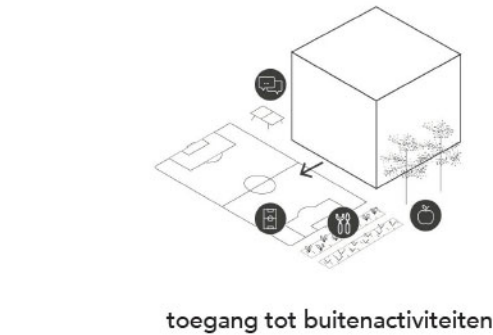
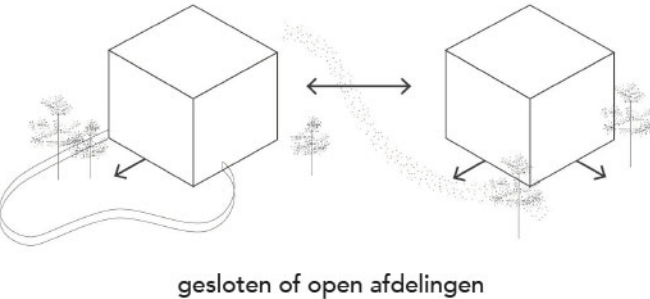
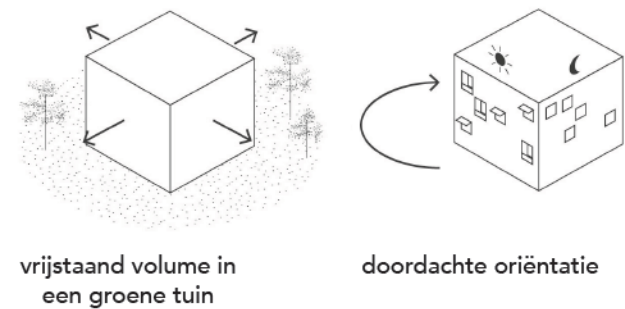

zicht op het parkdistrict

De zorgvilla

We starten met het villa-type. Door een hedendaagse interpretatie te maken van de compacte villa met tuin bieden we meteen twee oplossingen. Enerzijds moduleren we het volume op een afdeling van drie leefgroepen met therapeutische ruimtes. Toch blijft het gebouw herkenbaar als een fors huis. Je leest er een voordeur, centrale hal, veranda, een terras, de kamer. Anderzijds is ook de link met de buitenruimte onderdeel van het type. Elke villa bewoont ook een tuin die evidente kwaliteiten aanbiedt aan de gebruikers.

Lieu de villégiature

Door expliciet te refereren naar de historische villa's van Kortenbergh leggen we niet alleen een link met het verleden maar grijpen ook terug naar de relatie tussen open en gebouwde ruimte. Het compacte best

hoog gestapelde huis heeft een kleine footprint en wordt gecombineerd met tuin en erf-ruimte waar op een evidente manier allerlei functies in samenkomen: wachten, zitten, spelen, parkeren, feesten, ontmoeten...

Chinthurst Hill, Surrey, Edwin Lutyens

Bestaande historische en beeldbepalende villa's in Kortenbergh

Herinterpretatie

We willen aangeven dat de villa en landhuizen ook een aanleiding kunnen zijn voor hedendaagse architectuur. De herinterpretatie van het type neemt eigenschappen

over zoals de compacte footprint, sculpturale vorm, uitgewerkte plint, compositie van aanbouwen maar zoekt een vernieuwde beeldtaal en architectuur op.

Immeuble Verdeaux, Renens, Dreier Frenzel Architecture

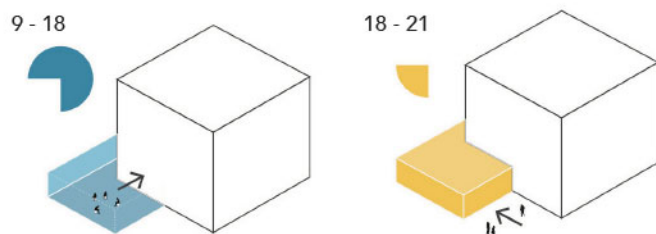
Huis in Zuidzande, Marie-José Van Hee

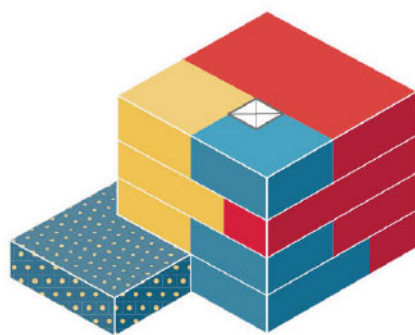
Alder House, Zurich, Andreas Fuhrmann + Gabrielle Hacher

's Hertogenmolens, Aarschot, noaArchitecten

een polyvalente ruimte die multi-inzetbaar is.

programma

- nachtprogramma (slaapkamers, sanitaire voorzieningen, ...)
- therapie, medische verzorging
- dagprogramma (keuken, woonkamer, hobbyruimte, ...)
- polyvalente ruimte

Zorgtuinen

Bij elke villa hoort een eigen tuin. Deze kan met een eenvoudige lage haag en hekje afgeboord worden, soms met een hoog hek om ballen binnen te houden of externe invloeden buiten te houden. Er is plaats voor tuinierders, kleine tuininfrastructuur, picknickbanken, speelveldjes en wandellussen. Het zijn plekken die vrij betreedbaar

tuinpaviljoen huis Perrekes, Geel, NU architectuuratelier

Therapeutische ruimte

De ondersteunende ruimtes van de afdeling die voor diverse therapieën worden ingezet plaatsen we zo dat ze deelgebruik mogelijk maken. Bij een recent bezoek aan huis Perrekes was het erg waardevol om te vernemen hoe een overleg tussen directie en architect gewoon aan de centrale tafel in de leefruimte kon plaatsvinden,

huis V-D, Gent, Marie-José Van Hee

zijn voor de bewoners en van waar de overgang naar de publieke paden stapsgewijs kunnen gebeuren. De vormgeving van de overgangen tussen tuin en gebouw met gaanderijen, veranda's, zitrappen geven we mee als ontwerpprincipe.

eigen woning, Gent, Marie-José Van Hee

als onderdeel van de normale beleving. We bieden de mogelijkheid om waar wenselijk dit soort annex-ruimtes ook in te zetten als deelinfrastructuur voor andere afdelingen en zelfs externe gebruikers (kaartclub, kunstenaaratelier dat ook naschoolse opleiding geeft...).

huis Perrekes, Geel, NU architectuuratelier

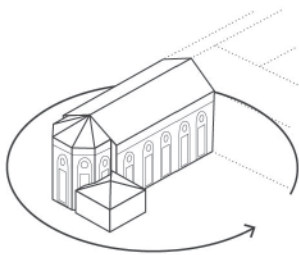
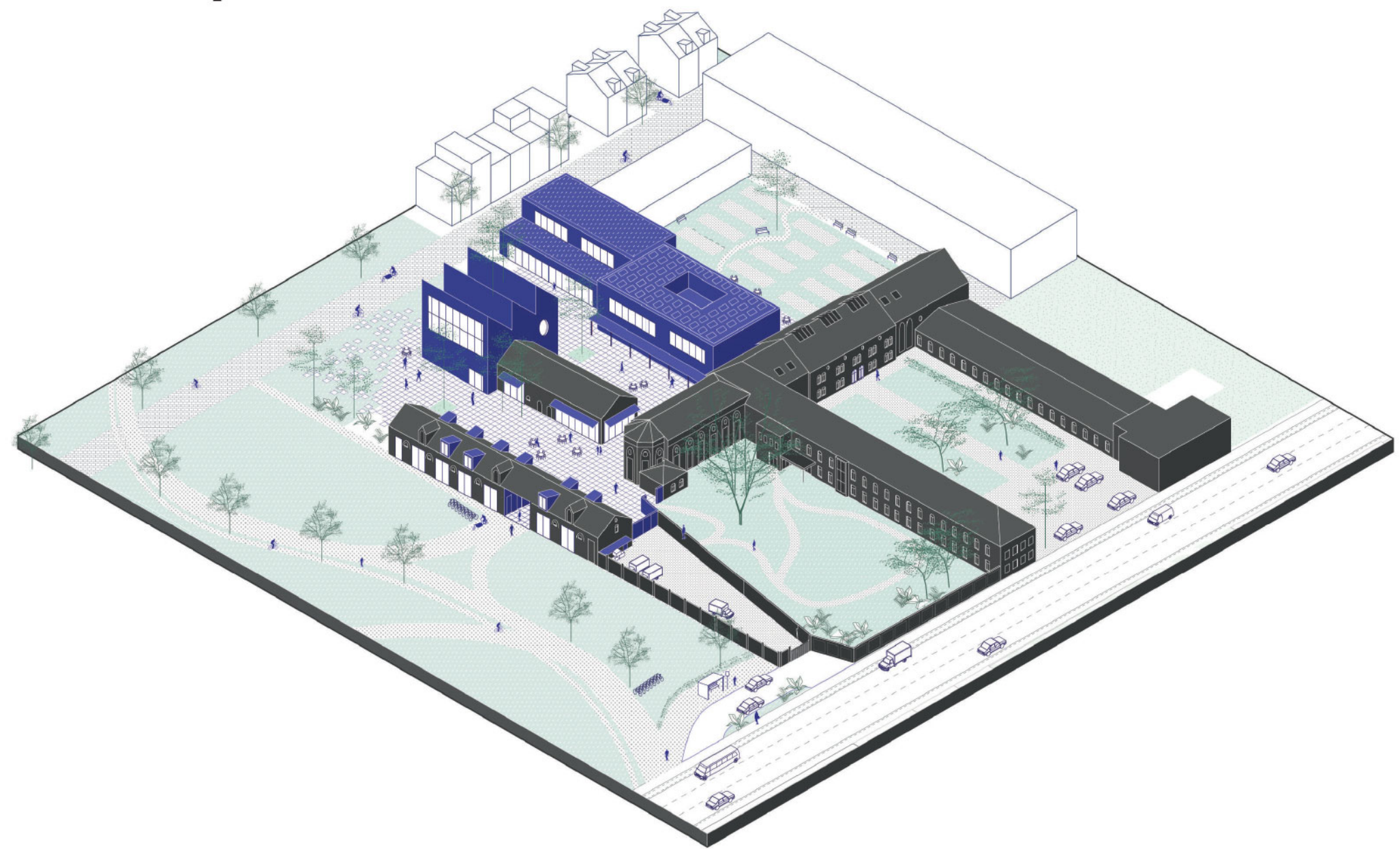

zicht op de zorgvilla's

Gideon Boie over de relatie tussen tuin en gebouw, in gesprek met gebruikers uit Sint-Agnes, Campus Kortenberg.

De vraag naar een zorglandschap kwam sterk naar voren in een onderzoek binnen de gesloten opnameafdeling Sint-Agnes in UPC KU Leuven, campus Kortenberg. Het gebouw heeft een gesloten circuit van gangen rond twee binnentuinen voor de zogenaamde A- en B-kant, waarbij de radiatoren dienst doen als zitplaats en ontmoetingsplek. De typologie bleek ideaal om te functioneren als wat de verpleging benoemde met een vizier: door de vele vensters was in één oogopslag de hele gang zichtbaar inclusief de tegenoverliggende vensters van individuele kamers. Tegelijk was er heel wat frustratie over de typologie. Het terras aan de buitenzijde van het gebouw bleek ontoegankelijk, juist omdat het buiten het toezichtsveld viel. De binnentuinen hadden weinig nut behalve om even te roken en te luchten. Een patiënt toonde hoe ze liever een matrasje op grond gebruikte, omdat ze het liggen op bed ervaarde als een winkelatalage. In werkgroepen met patiënten en personeel was de terugkerende vraag: hoe kan de groene omgeving deel worden van de gesloten setting? Een jonge patiënt stelde voor om vanuit Sint-Agnes een corridor te maken naar het naastliggende sportterrein, desnoods in Guantánamostijl. In de huidige ruimtelijke setting was hij immers verplicht om zijn rekoefeningen te doen aan het deurkader van de slaapkamer. Hij zocht een uitweg om gebruik te maken van de groene campus ook in de perioden waarin hij niet de juiste toelating had om de afdeling te verlaten. Een ander voorstel was om desnoods een omheining op het platte dak te plaatsen en deze ruimte te gebruiken als loopweg en sociale ruimte. Nog een voorstel was om deel van de tuin aan de buitenzijde van het gebouw deel te maken van de toekomstige familiekamer, zodat geen hoge omheining nodig is tegen ontsnappingsgevaar, eerder om inkijk te beperken.

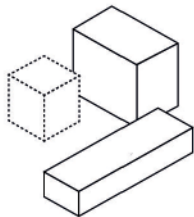
St-Jozefplein

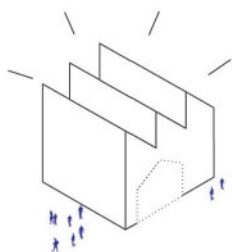
behoud en eventuele renovatie

adaptive reuse

compositie van volumes

nieuw gezicht als herkenningspunt

Waar het oude klooster, met de kapel en de koetshuizen staan werken we een onthaalplein uit. Deze poort ligt strategisch op het kruispunt van de centrale laan, de as uit de zorgwijk en de mogelijke doorsteek naar het station. De historische gebouwen worden opgewaardeerd en aangevuld met enkele nieuwe gebouwen. Als compositie van volumes geven ze duidelijk aan waar het gezicht en kloppend hart van de campus ligt.

Deze plek is vooral een symbolische poort, naar de campus en naar het dorp. Op deze plek vinden we de onthaalfuncties, de ontmoetingsinfrastructuur, een buurtwinkel, een koffiebar, een plein om kleine evenementen te organiseren... We stellen ook voor om het congrescentrum hier op termijn te voorzien,

zodat er meer op dubbel gebruik kan ingezet worden. Door de nabijheid kunnen de ruimtes ook beter samenwerken, een vergaderzaal doet dienst als een break up room bij een congres, de flexwerkruimte (voor gasten, tijdelijke onderzoekers of zorgverleners) is ook een workshopplek of receptieruimte, de cafetaria sluit makkelijk aan bij de andere ontvangstruimtes. Aan deze poort zien we ook functies die zich richten op allerlei bezoekers en buurtbewoners: een winkeltje waar lokaal geteelde producten te koop zijn en zowel bewoners als omwonende terecht kunnen, een koffiebar die ook op drukke fietsweekenden open is, een fietsherstelplek... Het zijn trouwens ook plaatsen die ondersteund kunnen worden door vrijwilligers en zelfs als onderdeel van de herstelbenadering kunnen samenwerken met bewoners.

Objecten op een plein

Door de waardevolle gebouwen in te zetten voor bijzondere functies die zich vooral op gedeelde gebruikers richten, herstellen we ook een stuk de waarde en identiteit van de plek. Nieuwe architectuur schrijft zich in door de zorgzame compositie tussen de bestaande (historische)

volumes en door een eigen expliciete vormtaal. Dit hoeft geen plek te zijn voor lichtgewicht glas architectuur maar verdraagt een gravitas en geaardheid. Het plein speelt daarbij de verbindende rol die rond en tussen de gebouwen een eenheid in de beleving organiseert.

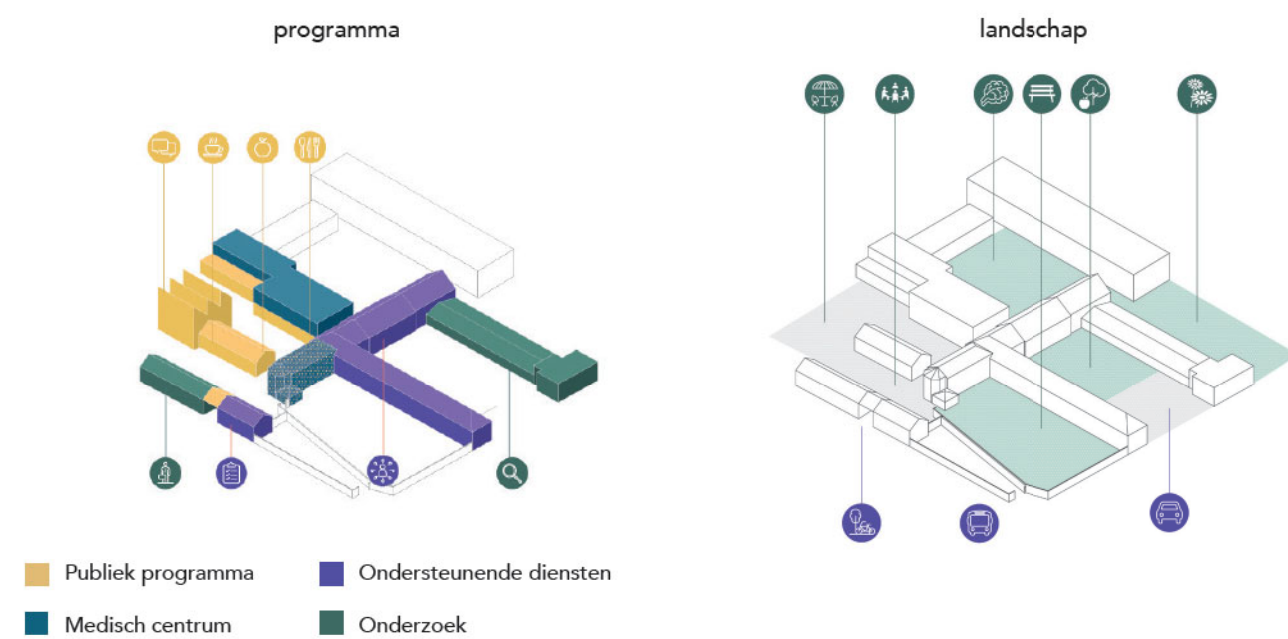
basisschool De Springplank, Brugge, Studio Thys Vermeulen

Museum de Lakenhal, Leiden, Happel Cornelisse Verhoeven Architecten

Fondazione Prada, Milaan, OMA

Gastvrije toegang tot de zorgverlening

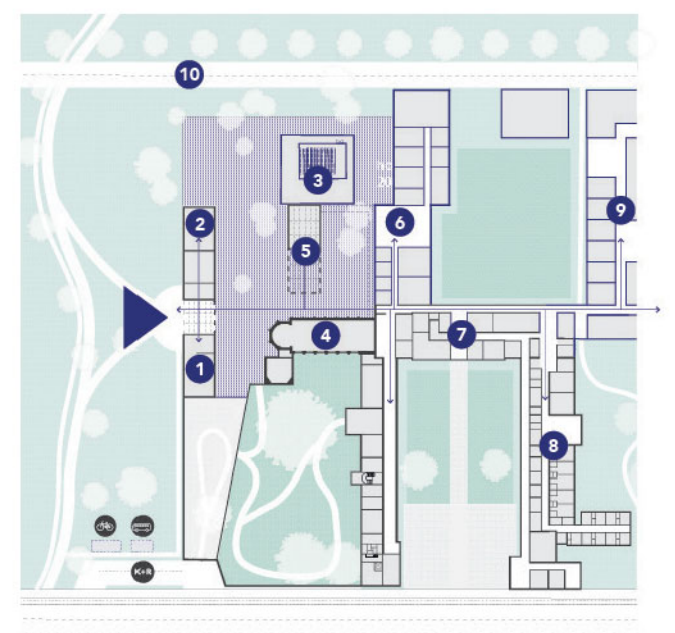
Deze poort is een zenuwcentrum, van hieruit wordt de campus beheert en aangestuurd. De administratie is vlakbij, en krijgt een front desk die de intake, het ontvangen van bezoekers en pakjes enz. opneemt. Ook na de werkuren blijft deze poort een trefplek omdat het plein open toegankelijk blijft en ook andere functies als de koffiebar, de winkel, de zitbanken enzoverder er aan grenzen. Je kan het lezen als een dorpsplein waar je trouwens ook de brievenbus en infoborden vindt.

Buiten vult binnen aan

De tuinen rondom reageren op een directe wijze op de centrumrol die deze poort topneemt. Het park voorziet open grasvelden aansluitend bij het plein zodat ook grotere evenementen als een grote picknick of zomerfeest naadloos kunnen aansluiten op de zorgpoort en de infrastructuur ervan kunnen delen. De oude kloostertuin kan een stillere beschutte tuin zijn die het (af)wachten en reflecteren mogelijk maakt in een ommuurde bijzondere plek.

De onderdoorgang in het voormalig koetshuis duidt het onthaal aan van de campus.

mogelijk planschema van het St-Jozefplein

1 Onthaal	6 Restaurant
2 Ateliers	7 Administratie
3 Congrescentrum	8 Onderzoek
4 Kapel	9 Medisch centrum
5 Markthal	10 Zorglaan

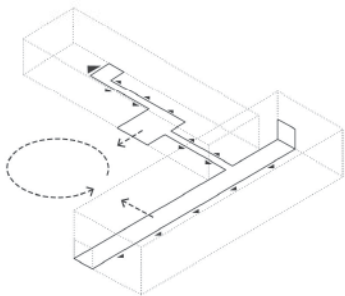
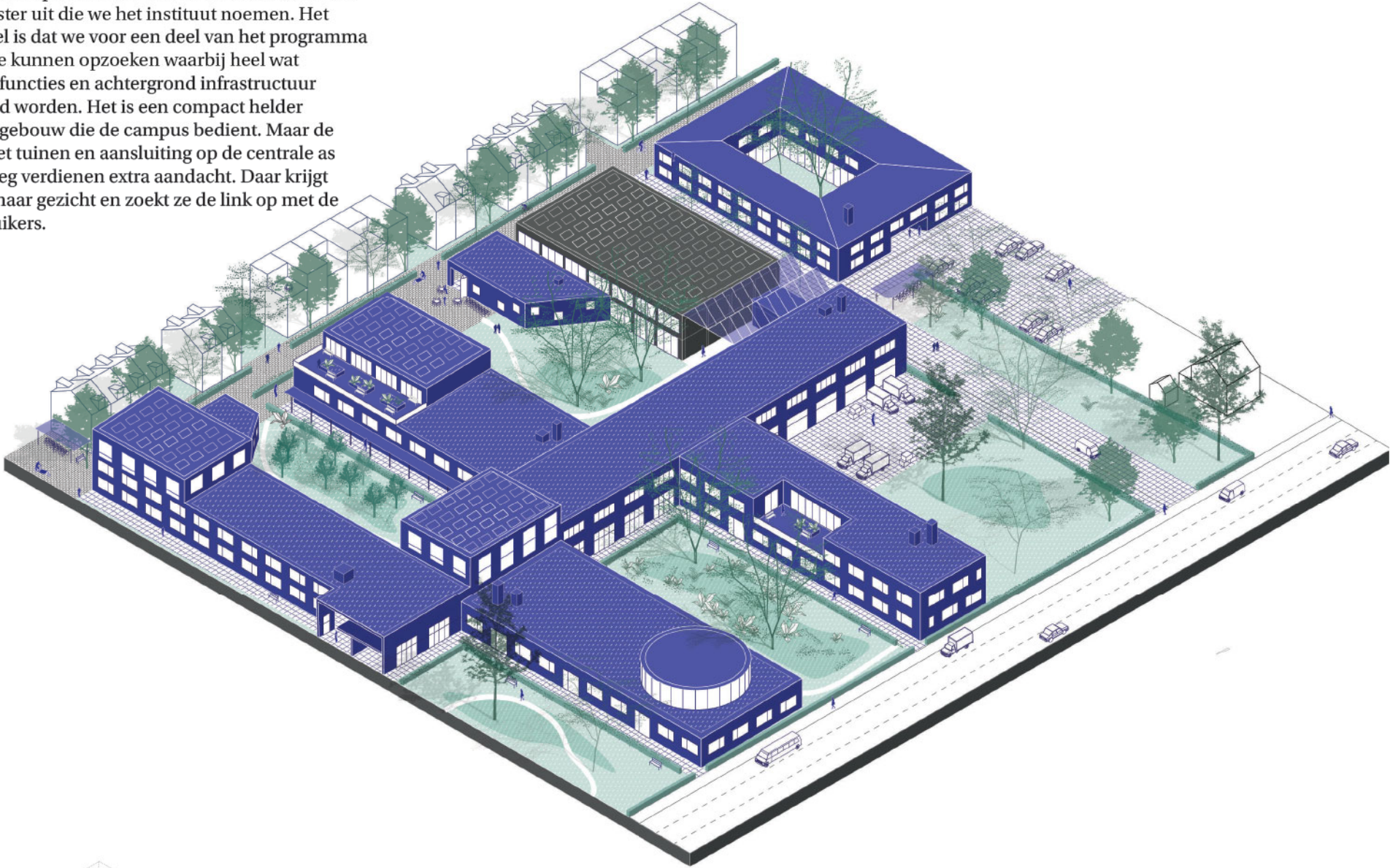
Tussen de gebouwen op het St-Jozefplein is er een gezellige drukte.

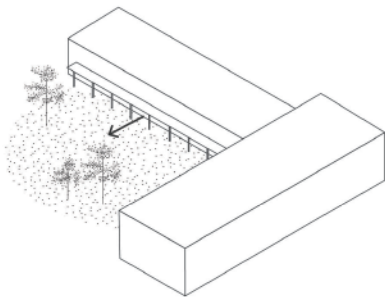
Sint-Gorikshallen, Brussel

Het instituut

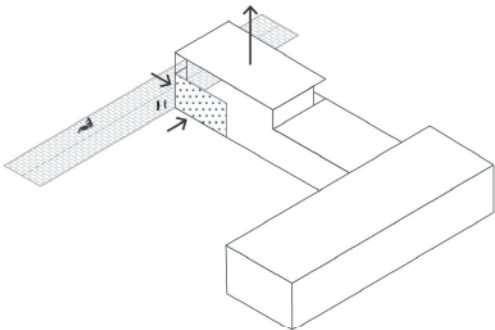
Verder bouwend op het klooster, werken we een centrale efficiënte cluster uit die we het instituut noemen. Het grote voordeel is dat we voor een deel van het programma een efficiëntie kunnen opzoeken waarbij heel wat operationele functies en achtergrond infrastructuur gecombineerd worden. Het is een compact helder operationeel gebouw die de campus bedient. Maar de verweving met tuinen en aansluiting op de centrale as en de steenweg verdienen extra aandacht. Daar krijgt het instituut haar gezicht en zoekt ze de link op met de diverse gebruikers.

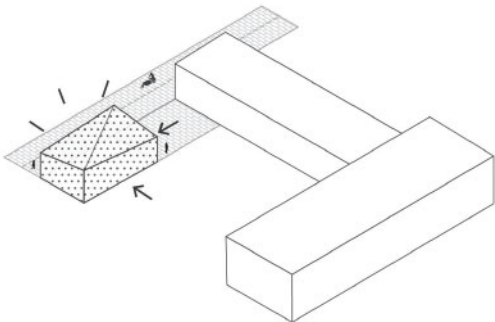
een efficiënte backbone bedient de verschillende afdelingen

sfeervolle ingetogen tuinen

uitspringende volumes en accenten waar het kan

paviljoenen gaan relatie aan met de straat

Een ruggengraat voor de campus

Met het instituut bouwen we verder aan de logica die je reeds in het oude klooster kan herkennen. Een centrale gang brengt je van oost naar west langs allerlei functies en afdelingen. We zien deze gang in de eerste plaats als een

interne infrastructuur. We kijken vooral naar de centrale as als toegang voor de meeste gebruikers. De ruggengraat is een extra verbinding die toelaat om ook heel wat logistieke stromen op te vangen.

Efficiënte werking binnen en rustgevende tuinen buiten

Door deze heldere organisatorische structuur zijn er heel wat variaties mogelijk. Elke vleugel kan een eigen rol opnemen, bijzondere afdelingen bevatten, een onderzoekscluster of gespecialiseerde therapie... Zolang ze de logica ondersteunen waarbij de relatie met de tuin wordt aangegaan, een publieke functie aan de koppen en een circulatie die kan aantakken op de ruggengraat.

Tussen de vleugels is er telkens plek voor een ingetogen tuin. Zo brengen we niet alleen lucht en licht binnen in de gebouwen, we bieden er beschermde plekken aan die hun rol kunnen opnemen als bezinningsplek, een dwaaltuin voor mensen met dementie, een geurentuin, een afwachtplek, een schapenweide ...

Kloosterhof Pamele, Oudenaarde, noaArchitecten

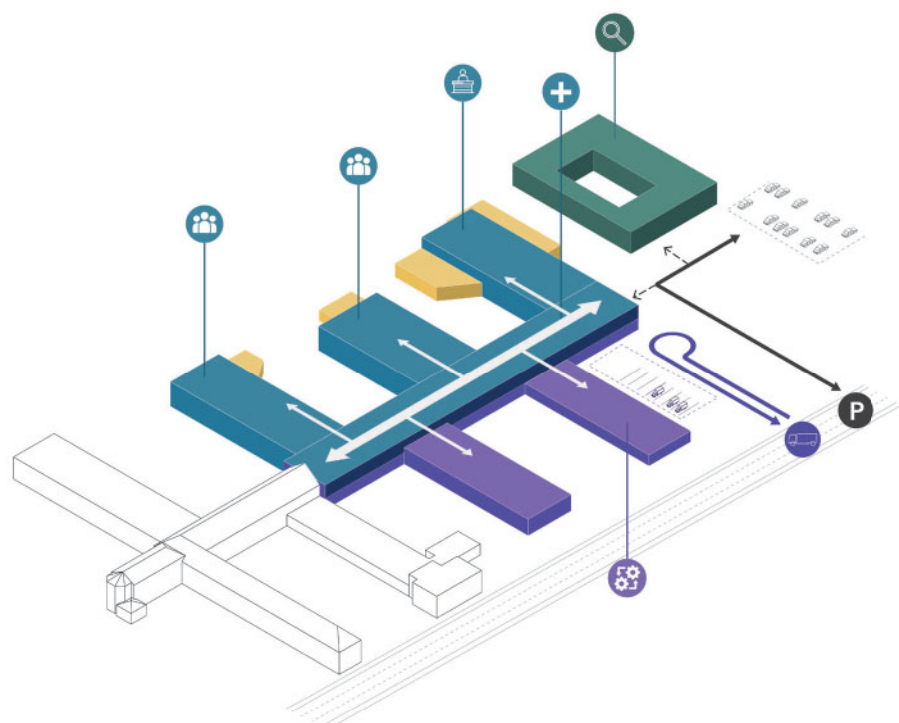

Woonzorgcentrum Parkhof, Machelen, Kortenkie Stuhlmacher Architecten

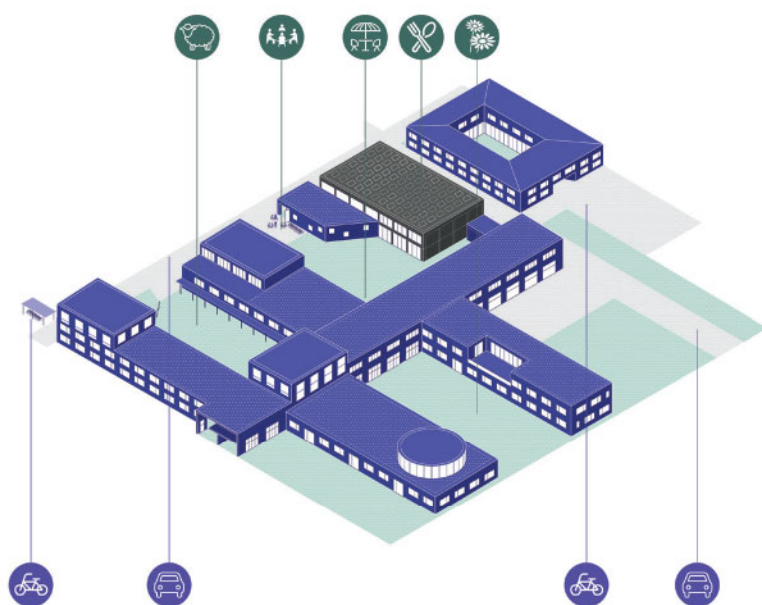
Paviljoenen voor extra programma

De grensovergang tussen de tuinen en de centrale as is de ideale plek om bijzondere ruimtes toe te voegen. Paviljoenen die als een schakel tussen de tuin en de

as werken zijn geschikt voor deelgebruik. Het kunnen vrijstaande gebouwtjes zijn of aanbouwen aan de vleugels van het instituut.

werking van het instituut

landschap

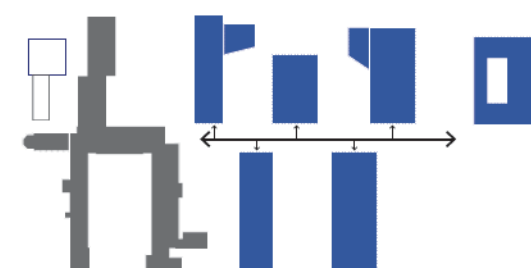
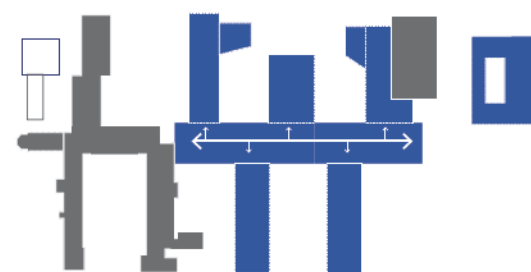
zicht op een binnentuin

Logistiek

Aan de steenweg wordt ter hoogte van de parkeerinrit ook een logistieke tuin ingericht. Daar is er plaats voor de grote en frequente leveringen van goederen en het sorteren en ophalen van afval. Organisch afval dat composteerbaar is krijgt natuurlijk een plek in de vele tuinen, maar een vlotte afhandeling van de andere (vaak grote) afval en materiaalstromen is cruciaal voor de goede werking. Daarom zien we ook de bijzondere logistieke functies zoals de wasserij geclusterd rond deze logistieke plek. De huidige sporthal kan door wat vernieuwing en uitbreiding een sterke rol opnemen in een mogelijks gedeelde infrastructuur. Ze sluit immers aan op de toekomstige sportuitbreiding die de gemeente wenst te realiseren. De andere vleugels zijn gericht op de centrale as en bevatten onderzoeksruimten en bijzondere afdelingen.

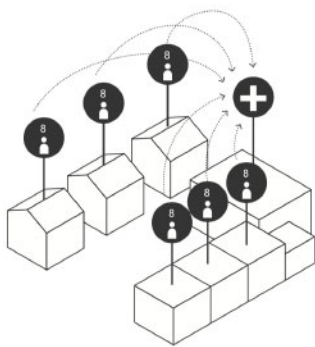
Alternatieve opstelling

Met een zelfde organisatorisch principe zijn er in deze cluster ook heel andere oplossingen mogelijk. We tonen hier een invulling van vrijstaande gebouwen die toch aantakken op een ruggengraat. Die kan zowel in open lucht of als een overdekte buitengaanderij vorm krijgen. Om deze keuzes te maken is er nog extra overleg nodig en ook nadat de masterplanvisie er ligt, kan voortschrijdend inzicht tot nieuwe invullingen leiden. Daarom vinden we het belangrijk om te illustreren hoe verschillende opties dezelfde stedenbouwkundige principes vertegenwoordigen.

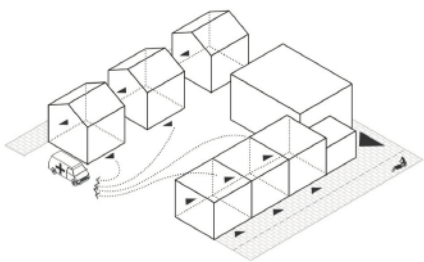

De zorgwijk

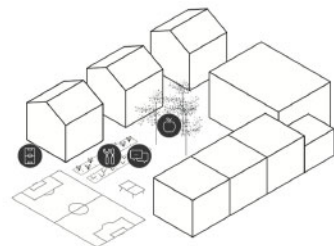
Centraal op de site als overgang tussen het park en het instituut plaatsen we een zorgwijk. Hierin wordt een andere context aangeboden dan die we in de zorgvilla's (kleinschalig) of het instituut (grootschalig) vinden. De wijk is een bruisende plek met een veelheid aan functies en die de vorm aanneemt van een gemengde woonwijk.

therapie geïntegreerd in de zorgwijk

voor- en achterdeuren

buitenactiviteiten vullen collectieve ruimtes binnen aan

Naar een normalisering van de zorg

In de zoektocht naar normalisatie willen we een ruimtelijke logica aanbieden die erg vertrouwd en herkenbaar aanvoelt. Het is een woonwijk met een orthogonaal stratenpatroon en zorgt voor een

schaalovergang tussen het park en het instituut. Deze wijk lijkt op andere nieuwe kwalitatieve woonwijken en er is plaats voor allerlei activiteiten. De straten hebben namen en de gebouwen adressen.

Gevarieerde architectuur

De wijk vertrekt van de rijwoning als bouwtype. Door de schakeling van 3 brede rijwoningen kunnen per afdeling ook drie woonhuizen gerealiseerd worden die de leefgroepen bevatten. Samen maken ze gebruik van gedeelde infrastructuur met therapie ruimten. Die kan aan de overkant van de tuin liggen of aansluitend op de leefruimte. Er is ook plaats voor hier en daar een ander functie die op schaal van de campus werkt zoals een

atelier gebouw. We zetten in op gevarieerde architectuur waarbij de definitie van de voordeur en de relatie met de straat wordt gecombineerd met verticale geleding. Via de achterdeuren zijn discrete interventies door zorgverleners en hulpdiensten mogelijk. Ook enkele van de bestaande paviljoenen en gebouwen kunnen geïntegreerd worden in de wijk.

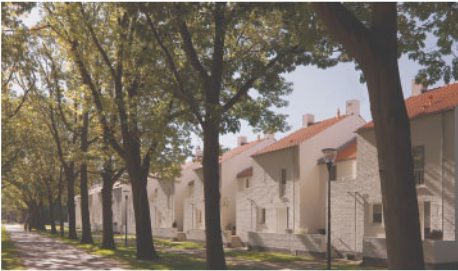
Woonproject Hogeweg, Gent, Architectenbureau Bart Dehaene

PVT Lorkenstraat, Gent, archipl

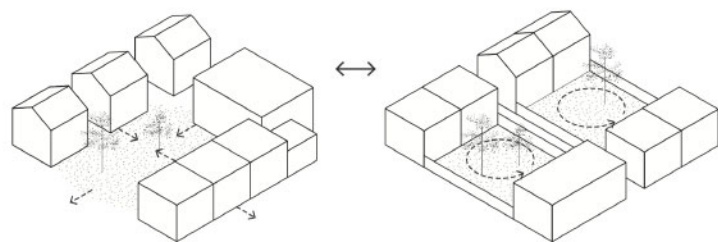
Corner House, London, 31/44 Architects

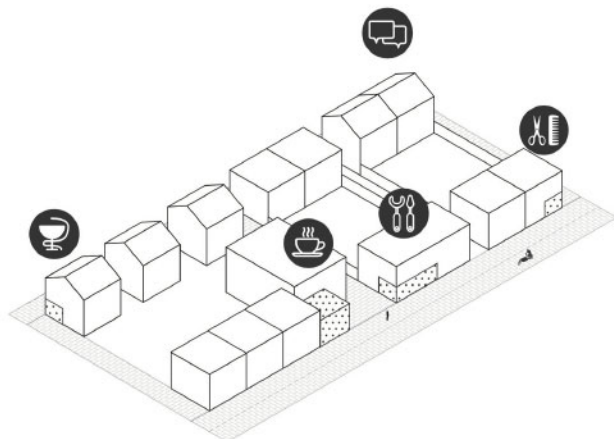
Bosrijk, Eindhoven, architecten Karres en Brands

brownstone rijhuizen, New York

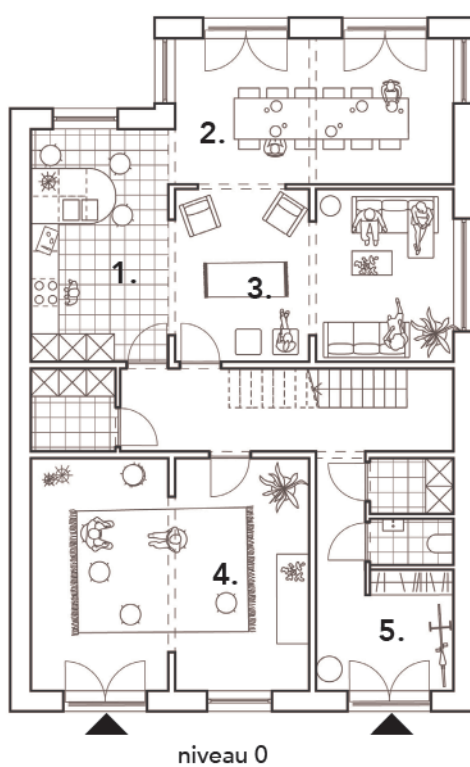
open en gesloten afdeling

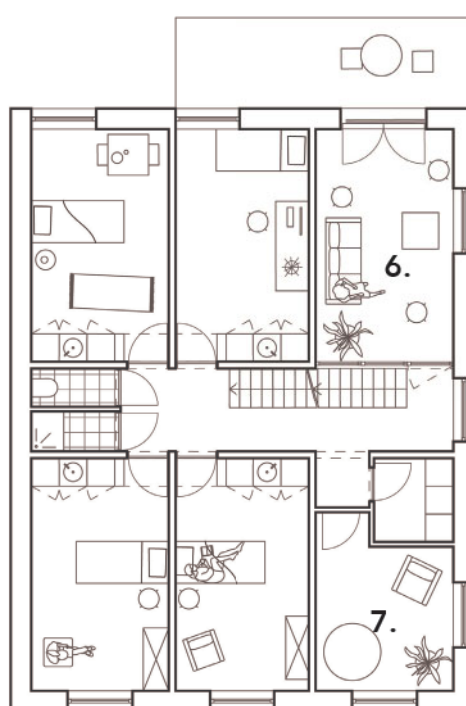
dorpsfuncties

legende voorbeeldplannen

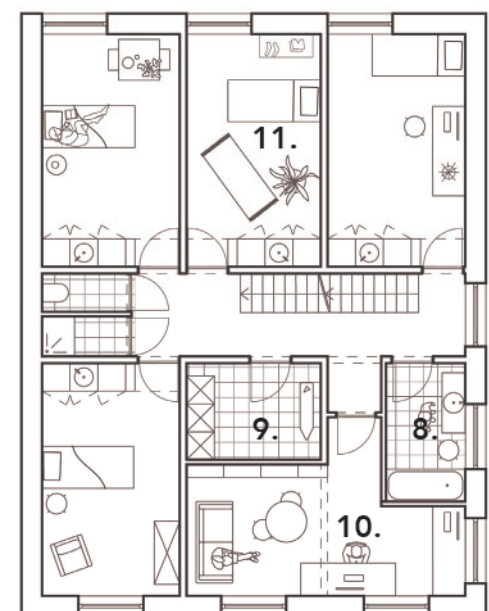
1. collectieve keuken
2. eetplaats
3. leefruimte
4. polyvalente ruimte: therapie/verpleegpost/openbare functie
5. inkomzone
6. extra leefruimte/tv kamer met terras
7. afzonderingskamer (prikkeloos)
8. gedeelde badkamer
9. linnenkamer/wasberging
10. comfortroom met spelletjes, boeken, muziek etc...
11. slaapunit met ingebouwde kastenwand en lavabo (15m2)

niveau 0

niveau 1

niveau 2

Deze voorbeeldplannen tonen hoe een rijwoning type een leefgroep kan huisvesten.

Uitgeruste bouwblokken

De straten, tuinen en binnenpleintjes bieden heel wat flexibiliteit. Centraal staat de inrichting van de paden en lanen die het dagelijkse leven en de veelheid van gebruikers ontvangen, opgeladen door de gevels met hun voordeuren, de hagen en glaspartijen van de leefruimtes. Elke bouwblok heeft de maat van twee afdelingen met tuinen. Dat laat toe om ze in te vullen als twee kleinere bouwblokken of net als een grotere waarbij nieuwe samenwerkingen gezocht worden. Ze kunnen open en gesloten vormgegeven worden.

Dorpsfuncties in het parkdistrict

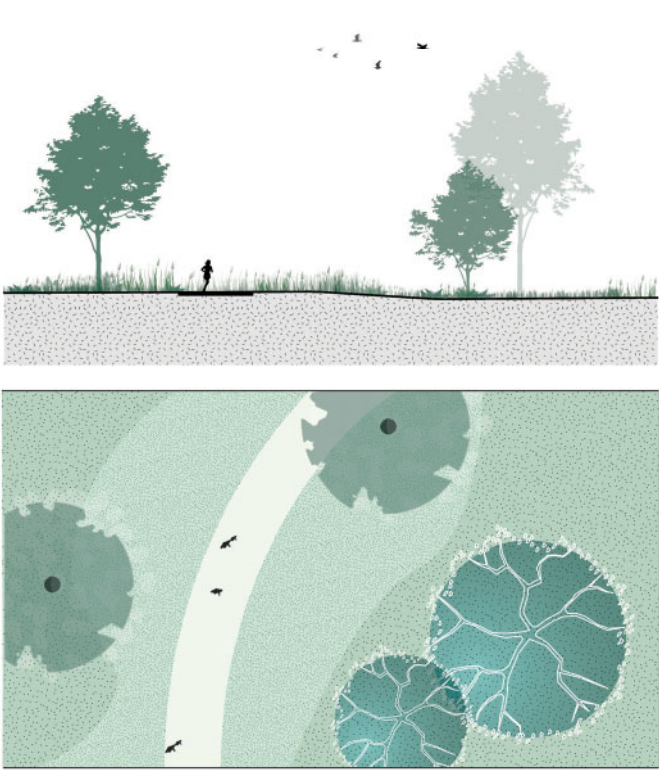
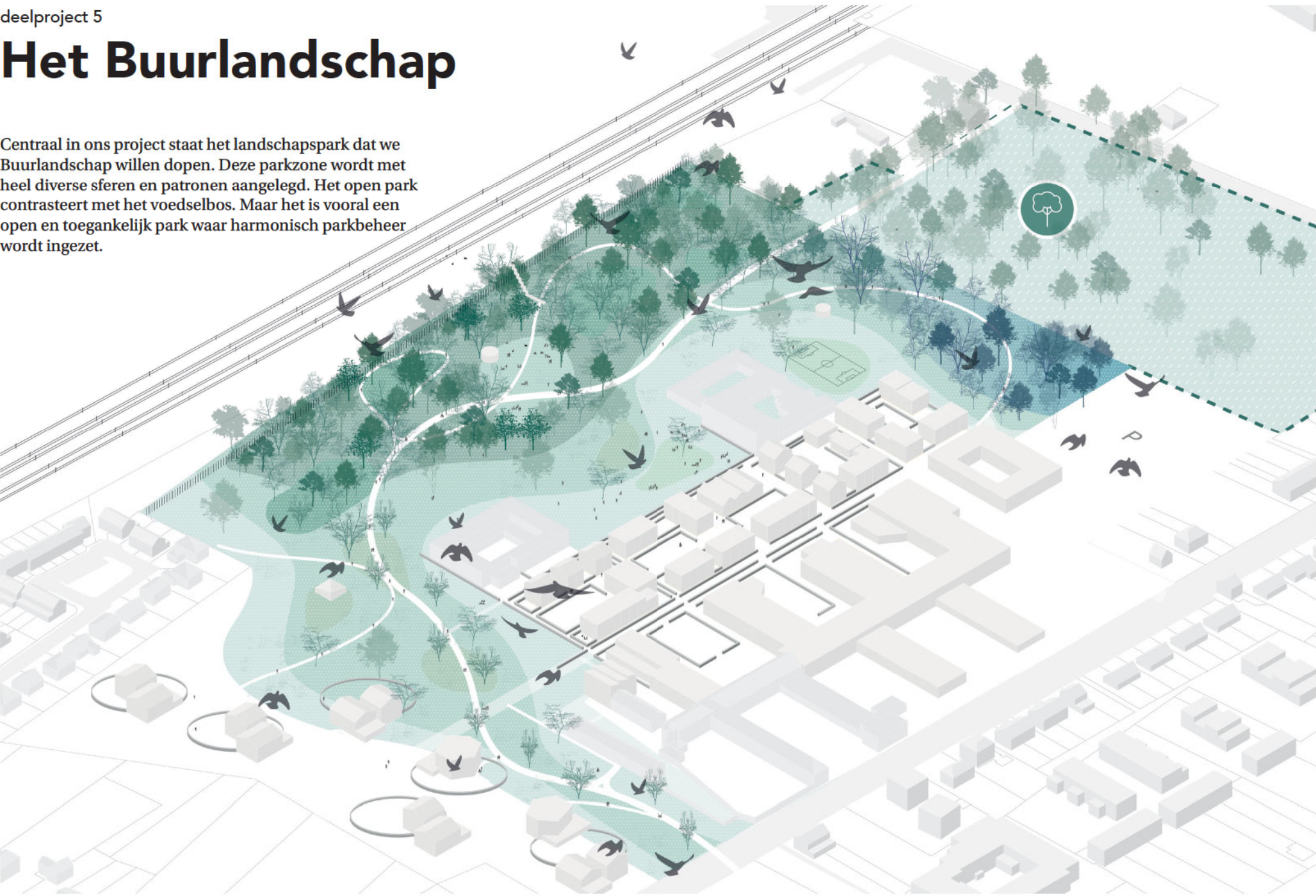
De zoektocht naar de juiste functies die de wijk kunnen opladen willen we samen met de opdrachtgevers organiseren. Sommigen zijn evident, andere zullen externe input vergen. Zolang de ruimtes voldoende flexibel worden vormgegeven kunnen de functies ook variëren op termijn. Het kunnen dus ook experimenteerplekken zijn.

Zicht op de zorgwijk met de centrale as.

Het Buurlandschap

Centraal in ons project staat het landschapspark dat we Buurlandschap willen dopen. Deze parkzone wordt met heel diverse sferen en patronen aangelegd. Het open park contrasteert met het voedselbos. Maar het is vooral een open en toegankelijk park waar harmonisch parkbeheer wordt ingezet.

Open Landschapspark

Het open graslandschap met enkele parkbomen is transparant en versterkt het gevoel van wonen in of aan een park. Door de variatie in maaifrequenties creëren wel plekken voor zowel activiteiten zoals een trapveldje als voor biodiversiteit (nestgelegenheid van vogels en insecten in het lange gras).

Voedselbos

Als aanvulling op de bestaande boomgaard willen we in de noordelijke zone van het plangebied gaan inzetten op vruchtdragende bomen. Het fruit en bessen dat door de bewoners en omwonenden worden geoogst kan worden verkocht in een buurtpaviljoen of worden gebruikt in de keuken van de campus.

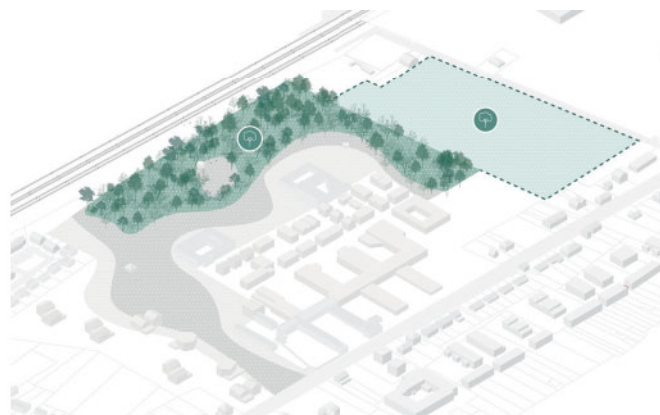

Impressie van het voedselbos met parkroute en tijdelijk zomerpaviljoen

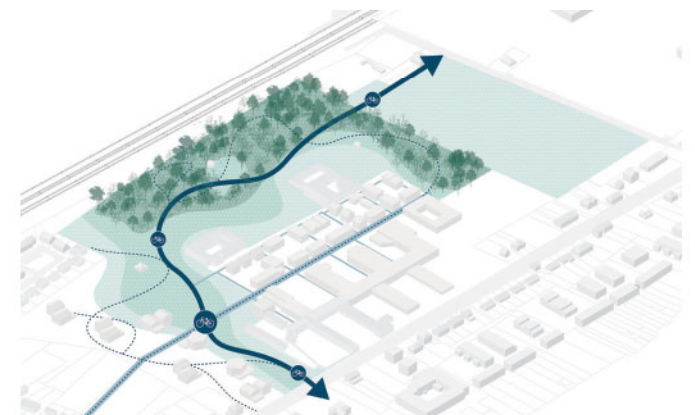
Gideon Boie over de normaliteit van buitenruimte in het PC Dr. Guislain

De helende werking van de groene campus kwam sterk naar voren in een kunstwerk 'Don't Eat the Microphone' opgezet door Veridiana Zurita in de weide van het psychiatrisch centrum Dr. Guislain in Gent. (Psyche 30/3) De kunstinstallatie bestond uit een aantal mobiele attributen (keuken, tafel, banken, zitkussens, plastic serre, gordijnen en dergelijke meer) die elke ochtend opnieuw opgezet worden en op het einde van de werkdag netjes opgeruimd worden. In de tussentijd is de kunstenaar present en ontstaat een overschot van tijd om allerlei spontane en vrijblijvende activiteiten te ondernemen: van smalltalk tot dichten, koken en nietsdoen. Het kunstwerk definieert een andere plaats binnen het psychiatrische centrum, zonder één steen te verleggen. De patiënten komen en gaan vanuit verschillende afdelingen: het PVT, Saron, Vadem, er komt zelfs een meisje met een busje vanuit Fioretti, enz. Het team van kunstenaars verdwijnt tussen de aanwezige patiënten en ondermijnt zo de zorgrelatie die alomtegenwoordig is in een psychiatrisch centrum. De programma's zijn uitdrukkelijk geen deel van de therapeutische setting, maar krijgen wel een helende betekenis, juist door niets te doen of te willen. Een patiënt zegt te kampen met negatieve gedachten, maar ervaart de atmosfeer in ziekenhuis als olie op het vuur, medicijnen, injecties, kale gangen. "Het is alsof je negativiteit wil genezen met negativiteit." Hij ervaart het kunstwerk als een mogelijkheid om buiten de kliniek te stappen, het is een ontheemding binnen de muren van de kliniek. Opmerkelijk is de losse ruimtelijke setting: het is een gebeurtenis die de dagelijkse agenda/orde doorbreekt, het gaat om tijd eerder dan plaats. Het kunstwerk toont de aard van het psychiatrisch centrum als een sociale architectuur, een tijdelijk verband tussen zorgnemer en zorgdrager, waar zelfs gras vlechten een helende betekenis kan krijgen.

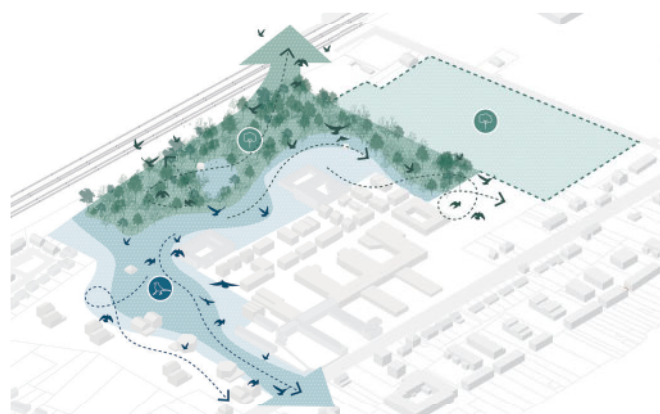
Boscompensatie

Met de aanplant van het bos wordt meteen gestart. Zo heeft het bos voldoende tijd om zich te gaan ontwikkelen. Het zorgt ervoor dat er relatief snel een parkachtige sfeer op het project verwezelijkt wordt. Het bos wordt ingezet als compensatie voor de uitstoot die geproduceerd zal worden bij de bouw van het project.

Parkroute bij start project

Bij de start van het project wordt de parkroute ingezet om het gebied te gaan activeren en de campus te verbinden met de buurt. De hoofdroute kan gebruikt worden voor zowel voetgangers als fietsers

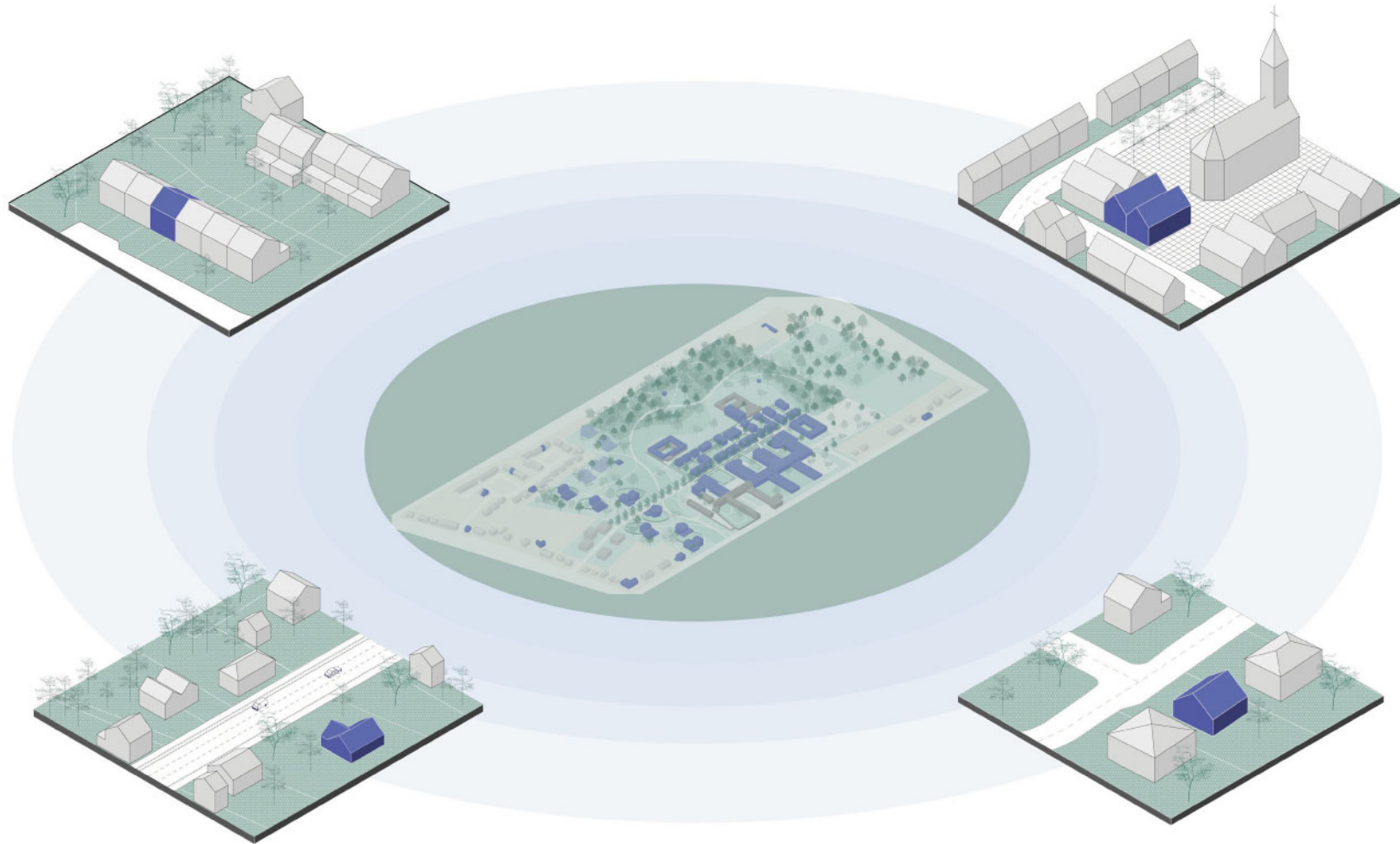
Ecologisch waardevolle parkomgeving

Het open parklandschap in combinatie met het meer gesloten bos zorgt voor een breed scala aan schuilmogelijkheden en voedsel voor diverse dieren. Door zijn diversiteit kan het een uitstekende meerwaarde zijn voor het versterken van het nabijgelegen habitatrichtlijngebied. de campus wordt op deze manier ingezet als ecologische stepping stone tussen de twee groene valleien.

Programmeren park

Om het park te activeren voorzien we ruimte voor programma. Dit programma is gelinkt aan de zorgcampus. Ook kunnen de mensen die in de omgeving wonen hiervan gebruik maken. Dit stimuleert het contact tussen campus en buurt.

Satellietzorg

tijdens de mastepplanoefening te onderzoeken welke onderdelen van het programma of nieuw op te zetten samenwerkingen een invulling van de satellietzorg kunnen bieden.

Zorghotel

Woningen in het dorp kunnen ook opgevat worden als 'zorghotel'. We zien in het buitenland zorghotel verschijnen als een enkel modieuze term voor luxe seniorenverzorging. In de geestelijke gezondheidszorg biedt het zorghotel een mogelijk antwoord op de ontkoppeling van het residentiële verblijf en behandeling/therapie. Een patiënt verblijft in het hotel en maakt gebruik van de campus voor (dag)behandeling.

Inloophuizen

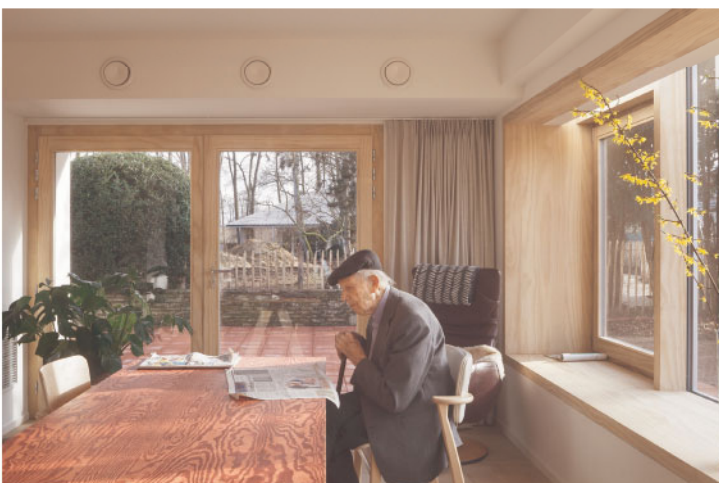
(Ex-) Patiënten kunnen na behandeling terecht in een ongedwongen omgeving voor een gesprek of een kop koffie. De afstand van het inloophuis tot de psychiatrische instelling is belangrijk om patiënten niet het gevoel te geven terug te vallen. Het inloophuis kan ook een eerste contactpunt zijn voor familieleden of netwerk van personen met een psychische kwetsbaarheid. Ook hiervoor is drempelverlaging een must.

gastenhuis, zorgformule voor mensen met dementie

seniorenthuis, sociale woningen voor ouderen

Huis Perrekes, Geel, NU architectuurstudio

Kasteel Boekenberg, Deurne, ROOIJN architectuur

8. Fasering masterplan

Hieronder stellen we een mogelijke fasering voor om het parkdistrict te realiseren. Deze is slechts als voorbeeld bedoeld. Op dit moment ontbreekt er immers nog heel wat input en kennis van de lokale gebruikers en gebouwbeheerders. Er zijn nog heel wat keuzes te maken en verschillende volgordes denkbaar om tot het totaal plan te komen. Een correcte fasering kan pas uitgerold worden na een grondige overleg met de opdrachtgever en gebruikers en de daarbij horende uitgebreide analyse van de bestaande gebouwen en de gewenste continuïteit van de werking van de campus.

Er zijn wel een aantal sleutelmomenten, om geleidelijk aan de drastische omschakeling te implementeren van een horizontale organisatie van een gangenstelsel en binnenwereld naar een parkdistrict met verschillende

weefsel. We zetten ze op een rij voor u, rekening houdend met de doelstelling om ook operationeel te blijven doorheen het bouwproces.

Een eerste ingreep kan snel gebeuren en bestaat erin de site doorwaadbaar te maken via een wandeldoorsteek en bijhorend landschap van de Leuvensesteenweg naar de onderdoorgang onder de sporen. Dit is een sterk gebaar met maximale uitstraling en minimale impact op de bestaande infrastructuur. De campus wordt letterlijk geopend voor het publiek. Een set nieuwe zorgvilla's op de parkeerterreinen aan de jongerenafdeling geeft deze nieuwe doorsteek ineens een nieuw gezicht aan de Leuvensesteenweg.

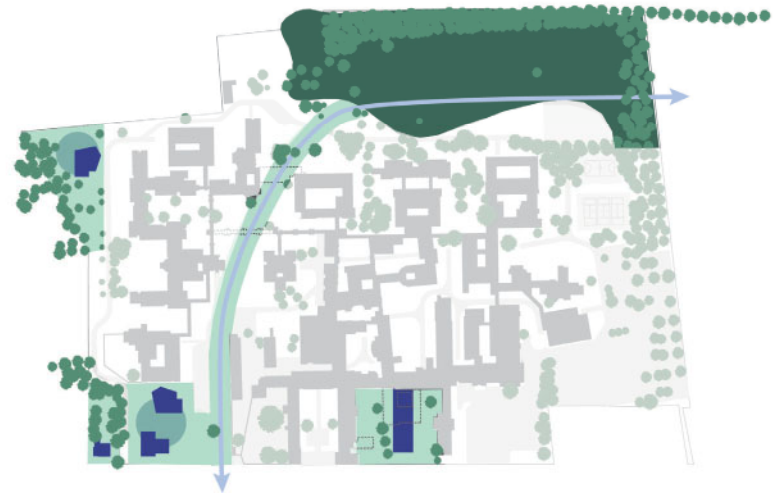
Een tweede belangrijke ingreep is het spiegelen van de

onthaalzone naar de historische context van het klooster en de koetshuizen. Het onthaal krijgt door deze context en de ligging langs de parklaan een herkenbare identiteit en adres aan het nieuwe landschap. Door het onthaal dichterbij het centrum te plaatsen wordt het instituut bereikbaarder voor de buurt en treinpendelaars.

Een derde belangrijke stap bestaat uit het ontwarren van het kluwen aan afdelingen, wandelgangen en ondersteunende functies in het centrum van de zorgmachine. Dit kluwen maakt plaats voor een geordend grid van straten en kleine bouwblokken waar afdelingen worden gehuisvest, de zorgwijk. De ondersteunende en institutionele functies worden gegroepeerd tussen de zorgwijk en de Leuvensesteenweg.

Fase 0 - huidige campus 'as is'

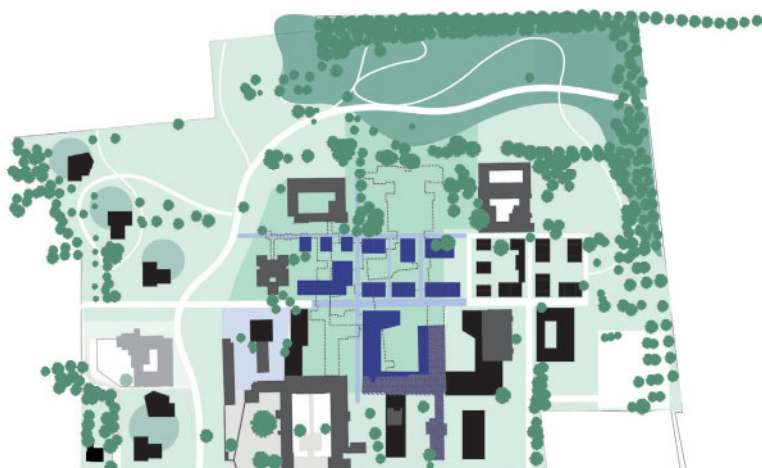
Fase 1 - creatie van wandeldoorsteek en aanplanten van het park als eerste grote gebaar met minimale impact op de bestaande werking. Samen met enkele zorgvilla's krijgt UPC een nieuw gezicht aan de Leuvensesteenweg.

Fase 2 - nieuw onthaal in het historisch patrimonium aan de parklaan met moderne congresinfrastructuur en cafetaria

Fase 3 - aanzet van de zorgwijk en renovatie van de gedeelde sportinfrastructuur, de bestaande infrastructuur kan aangetakt blijven op de bestaande stookplaats

Fase 4 - voortzetting van de realisatie van de zorgwijk met parallel de vleugels van het instituut

Fase 5 - als laatste stap kan de recentste infrastructuur van de jongerenafdeling vervangen worden door 2 zorgvilla's